

Slivniški pogledi

| julij–avgust 2021 | letnik 8 | številka 76 |

OBČINA
CERKNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osredok | Otok | Otonica | Pičkovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

9 772386 0119006

- 3 Uvodnik
- 4 Intervju

Franciška Štritof

- 7 Dediščina
- 8 Izpostavljam
- 10 Iz občinske hiše
- 12 Aktualno
- 14 Gospodarstvo
- 17 Naša društva
- 18 Utrip
- 19 Ljudje med nami

- 20 Dogaja se
- 24 Notranjska, obujena in dragocena
- 26 Kultura in kulturniki
- 29 Mladi mladim
- 32 Šport

Boštjan Sernel

- 34 Obveščamo
- 37 Ideja za izlet
- 38 Razgibajmo možgane
- 39 Notranjski regijski park
- 40 Napovednik

Notranjska

Google Play

App Store

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerklje ob Gori in bodi obveščen o dogajanju!

Preuzmi iz App Store

Preuzmi iz Google Play

Slivniški pogledi – glasilo občine Cerklje ob Gori

Izdaja: Občina Cerklje ob Gori, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerklje ob Gori.

Fotografija na naslovnici: Častni občan Metod Lampe, Ljubo Vukelič
Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerklje ob Gori.

Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerklje ob Gori. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerklje ob Gori in prihodkov oglaševanja.

Odgovorna urednica: Maruša Opeka

Uredniški odbor: Marija Hribar, Miha Jernejčič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič

Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avrora AS, d. o. o.

Tisk: Para tiskarna, d. o. o.

Naklada: 4120 izvodov

ISSN: 2386-0197

☎ **Naslov uredništva:**

Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerklje ob Gori

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si

📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

S krajem in ljudmi

📷 Ljubo Vukelič

V botaniki nisem ravno doma. Vetrocvetke, žužkocvetke, krito-semenke, dvokaličnice v moji glavi hitro postanejo zmešnjava, pisana in valujoča kot majsko-junijski travnik. Te imam pa rada. Neskončno. Pravzaprav občudujem vse, kar najprej zeleni, zatem cveti in na koncu semeni za prihodnje rodove, rastlinske, živalske in človeške. Težko rečem, katere rož'ce so mi najbolj pri srcu. Mogoče tiste

spomladanske, s suhih travnikov, ki jim po domače rečemo petrovi stolčki, zajčki in knofki. Z velikim veseljem se zapodim tudi med pri nas rastoče orhideje. Čudovite so. Ena od najredkejših je rasla tudi v sosednji občini, dokler je ni nekdo izkopal. Seveda sem bila najprej zgrožena, kako lahko nekdo uniči tako redko, dragoceno rastlino!? Ampak življenje ni črno-belo. Tudi to dejanje ne. Cvetlica je bila očitno nekemu tako lepa, da si jo je zaželel občudovati doma. Predvidevam, da ni vedel, da je presajena kukovičevka ostala brez svoje pestunje glive in da v njegovem vrtu ne bo preživela, in upam, da ni vedel, da so kukavičevke pri nas zavarovane, nekatere celo zelo ogrožene.

Hvaležna sem staršem, ker so me v naravi velikokrat opozarjali na zavarovane rastline. Zaščitene smo jim rekli. Takrat je bilo zavarovanih manj vrst. Dvomim, da zato, ker so jih botaniki poznali manj. Bolj se nagibam k misli, da smo jih v tem času več ogrozili. Nekaj let kasneje je bilo v Cerknici zelo aktivno eno izmed društev, ki se ukvarja

z varovanjem narave. Krasna predavanja je imelo, tako kot v prvih letih zavod, ustanovljen za varovanje naše, v prvi vrsti naravne, dediščine. V njihovih predavanjih ni bilo prepovedi, žuganja in kaznovanja, ni bilo potrebno. To, kar imamo, so nam osmislili. V ljudeh so zbudili ponos na domače kraje, na njihove redkosti in lepote ter zdramili željo, da se ohranijo. Od takrat v naravi zelo redko utrgam kakšno cvetlico. Lepše so v družbi trav, s pasom gozda naokoli ali silhueto Javornikov v ozadju. No, priznam, ko štejem, za koliko sekund je že daljši dan, pa le utrgam kakšno vejico in se veselim nabreklih brstov in nato nežnih listov v vazi.

Takšno »neprisiljeno vzgojo« so družbi sposobni dati le ljudje, ki z ljudmi in s prostorom, v katerem delujejo, živijo in dihaajo. Na vseh področjih, ne le naravovarstvenem, tudi na kulturnem, športnem, humanitarnem in še bi lahko naštevala. Vsak, ki to želi in zmore, je vreden spoštovanja. Nekaterim to uspeva kot »dodana vrednost« pri delu, drugi so društveni entuziasti. Prav za te upam, da so v zadnjem letu in pol, ko so delovali ohromljeno, dobili dovolj podpore tam, kjer so jo pričakovali in želeli. Na katerem koli področju že delujejo, je to pomembno. Njihovo delo je vzgoja novih društvenih generacij, tistih, ki bodo življenje v skupnosti bogatile in osmišljevale. Na srečo se občina tega zaveda, ne podpira jih le finančno, za svoj praznik vsako leto nagradi tudi dosežke društev ali njihovih članov. Društvenim delavcem in vsem, ki pletejo pisan travnik notranjske identitete, želim, da njihovo delo prepoznajo in cenijo tudi ostala družba in odločevalci. Tisti, ki jih morajo poznati, prepoznati vrednost njihovega dela in jih v ključnih trenutkih podpreti.

Maruša Mele Pavlin

Frančiška Štritof

Rojena leta 1930. Človek izrednega spomina in pameti. Rokodelka: predica, šivilja, pletilja. Varuhinja dediščine. Povezovalka svetov.

Na Slugovo ste prišli z Ulake.

Rojena sem na Ulaki, po domače se je reklo pri Jeršanovih, moj ata je bil šuštar. Pisali smo se Mramor. Moj ata je bil trinajsti otrok pri hiši, rojeni so bili v Zavrhu. In je rekla mama, žena, ki je bila bolna: »Ko bi bila vsaj toliko zdrava, da bi imela še enega otroka, saj pravijo, da če ima mati 14 otrok, da gre gorka v nebesa.« Ko je bil moj ata star eno leto, mu je mama umrla, tako so mojega ata starejše sestre vzgajale. Ko se je njegov oče za drugo poročil, je imel še osem otrok.

Vaše otroštvo je zaznamovala vojna.

V šolo smo hodili z Ulake k Sveti Trojici, tri četrt ure smo hodili, tudi k verouku. Je bila glih vojska takrat in dostikrat, ko smo šli, smo natrefli na Italijane, na partizane, na domobrance. Enkrat smo bili, ne vem koliko časa pri Sveti Trojici v šoli, pa pri sosedovih, ker so bile borbe, hajke, nismo mogli domov. Drugi dan smo šli otroci gledat, smo dobili mrtve partizane. Steza je bila čez gmajno in polje, drugače je bila cesta naokoli, smo hodili na bližnjico. Ko je bil sneg, ko so bili zameti, smo gazili. Nismo imeli za obleči in obuti, nosili smo doma narejene štumfe iz volne in štrpantne; to je elastika, kdo je vedel za pas. Bilo je osem razredov, tudi med vojno. Ni pa bilo prav redno.

Pravite, da ste se radi učili.

Sem zmeraj mislila, da bi bila učiteljica. Poučeval nas je Janez Bezeljak s Primorskega. Moj ata je bil z njim zelo prijatelj. Se je dosti vasovalo pri nas. Ker je bil ata šuštar, so hodili ljudje k nam v vas. Tudi ko ni bilo luči, ni bilo petroleja. Veliko smo brali, zdaj se pa bere premalo. Kljub temu da je bila revščina, smo bili naročeni na časopis Domoljub, pa brošurice Mala Terezika deteta Jezusa, Misijonar, Zamorček, so bili črnčki slikani notri. So se mi tako smilili. Sem rekla, da bi bila učiteljica, da bi šla učiti revčke. Ko sem šla sestro obiskat, je bila pri usmiljenkah, me je mati prednica vprašala: »Francka,

Frančiški Štritof zdravstvene tegobe niso vzele veselja do življenja.

kaj boš pa ti, ko boš velika?» Sem ji odgovorila, da bi bila rada učiteljica, da bi šla v Afriko črnčke učiti. Ampak smo revni, ata ne morejo plačati. Pa je rekla: »Kar k nam pridi, pa te bomo mi šolali.« Sem rekla, da usmiljenka pa ne bi bila. Šivat sem se šla učiti na Bloke, potem sem doma malo šivala, po žernadah hodila, sem se mlada poročila.

» Kljub temu da je bila revščina, smo bili naročeni na časopis.«

Kot otrok ste verjetno hodili tudi okrog vojašnic na Blokah.

Moj ata, ko se je priženil na Ulako, je zidal kasarne. Se spominjam tudi, ko so bili jugoslovanski vojaki na Blokah, leta 1939, v kasarnah. Smo z Ulake nosili mleko vojakom prodajat, pa kofe zjutraj. In tudi Italijanom. Se spominjam rjavih kanglic, še sedaj jih imam, sem z njimi mleko vojakom nosila. Ko smo Italijanom prodajali mleko, smo kričali okrog kasarne: Late, kafe! Late, kafe! Dosti nas je bilo z mlekom ali s kofetom. So takoj plačali. Potem ko je bil razpad, smo imeli po Ulaki železne postelje, deke iz kasarn. Iz

vojaških dek sem delala hlače. Sem imela vedno mašino za šivat. Prvo sem imela z dolgim čolničkom, nato še eno staro, potem pa, ko je bila v Cajnarjah oljarna, smo vse smrečje prodali, smrekovo, hujavo in tudi češarke hojave. Za tisti denar smo kupili bagat mašino in divanček.

Od tukaj so hodili med obema vojnama delat tudi na Hrvaško.

Pred vojsko je šel moj bodoči mož, takrat je bil star 14 let, na Hrvaško švelerje tesat. Še dva brata sta bila z njim in še iz sosednjih vasi, od Mahnetov, iz Ponikev, Podslivnice. Bil je za keca. Ker je bil mlad, jim je pa kuhal, pral. Ko so ke prišli, v gozd, so mu šli pokazat, kam bo hodil po vodo k studencu. Drugi so šli delat, ta fantek je šel pa po vodo, nazaj pa ni znal priti, se je izgubil, so ga drugi pripeljali nazaj do koč.

Doma so mama komaj čakali, kvas so na puf kupovali v trgovini, koruzo, saj so govorili: »Bodo s Hrvaškega prišli, bodo denar prinesli, pa bom plačala.« Je bila vdova s sedmimi otroki. Ko so šli s Hrvaškega domov, so na kozolcih spali, niso imeli nič denarja, tam na Hrvaškem ni bilo dovolj dela in veliko skupin je bilo. Mama so komaj čakali, da bi kakšen

dinar prinesli, da bo šla v trgovino, pa ni bilo nič.

Dobro se spominjate cerkve pri svetem Miklavu na Slivnici.

Tja sem hodila, ko sem bila doma na Ulaki, na velikonočni ponedeljek, pa ob Miklavu. Rekli so, da takrat Miklav peče tam piškote. Dosti ljudi je bilo. Na velikonočni ponedeljek niso šli vsi v cerkev, saj je bila majhna, so zunaj pirhe sekali. Ko je bila cerkev razbita, se spomnim lustrov, smo po tleh pobirali kroglice za kolaudre.

Z Ulake sem takrat, ko so leta 1943 Grahovo bombardirali, videla avione in bombe, ki so padale na vas. Moja teta je bila v Grahovem, je imela majhnega fantka, moja sestra ga je merkala. So se deli v en velban kevder, ko so bombardirali. Otroček se je tako prestrašil, smo ga vzeli k nam na Ulako, je pri nas umrl. Še sedaj ga vidim, ko je ležal pri nas na parah.

Kako je bilo takrat, ko ste prišli na Slugovo?

Jojdetana, hudo. Moja dva prednika sta bila v partizanih, nista imela nič otrok. Moja prednica Marija je sem prišla z Bočkovega, je postala vdova, je od mojega očeta brata vzela, Korleta. Njen prejšnji mož – je bilo rečeno –, ko je bila prva svetovna vojna, si je menda ranil koleno, rana se je vnela, se je zastrupil, umrl je v bolnici. Korle je bil na Češkem manipulantski, tam je imel punco. Je prišel na dopust, je bila pa vojska, ni mogel nazaj. Na Slugovo je hodil pomagat vdovi Mariji, potem sta se pa poročila. Da bi šla kmetija naprej, sem že prej hodila k stricu pomagat. Moj mož je tudi pri tej hiši služil, je bil iz Ponikev, Baruščakov. So rekli, če bi se midva poročila, da bi prevzela kmetijo, pa tudi strica in teto, ki sta bila brez otrok.

Poprej so imeli pri hiši konje. Mi smo imeli potem par volov, krave, teleta, po šestero smo imeli. Mleko smo oddajali, delala sem sir za domačo rabo, en čas smo nosili mleko doli k cesti, pa je ustavit tovarnjak, potem pa k Selaku, saj je imel zbiralnico, hladilnico.

Od kod ste dobivali vodo?

Hiša je bila starinska, velbana. Ni bilo nič kuhinje posebej, je bilo vse skupaj z vežo. Imeli smo štirno, v veži je bila trumpa (pipa). Na kašči je bil lesen žleb,

z dolblen. Moja prednica Marija je prišla na Slugovo leta 1912 in je sem prinesla doto. Takrat so slamo s kašče zamenjali za cegel kikinda. Bil je do deset let nazaj, bil je star sto let. Z možem sva potem naredila žlebove. Voda je šla iz žleba v zemljo, je bil en čistilec na oglje, od tam pa v štirno. Iz nje je bila cev napeljana v hišo. Je bilo zelo plitvo. Če je bil mraz, je zmrznila. Če je bila suša, tudi ni bilo vode, verjetno je tudi puščala. Po vodo smo hodili v studenec, tja sem hodila prat, imeli smo bačo na prvi premi. Še vedno imamo štirno.

» Pri nas je bilo vse sorte ljudi, ministri, spomeničarji, usmiljenke.«

Včasih se je po hišah pelo in plesalo.

Doma na Ulaki smo dosti peli in plesali, kar tako, ob nedeljah popoldne, zvečer. Kljub temu da je bila revščina po hišah, so imeli harmonike, so kar znali igrati. Naša hiša je bila velika, znana je bila, da so se vanjo ljudje shajali. V nedeljo popoldne so kar po drvah sedeli, pri sosedu je bila ena lipa in klopi, se je vasovalo, pelo.

Ofirali so za god. Moja prednica je bila Marija in je bila tako hiša navajena, do so k njej vedno hodili ofirat. Tudi iz Ponikev so hodili ofirat, zvečer pred godom, z rencami, s harmoniko, z žlicami pred vrati, potem jih je pa notri povabila. Se je plesalo vso noč, čotež, valček, polka.

Kaj pa druge igre?

Pri sosedovih smo se igrali štrafenge. Sedeli smo skupaj, eden je bil proso, eden je bil ajda, eden pšenica, eden grah, eden bob ... Vsak si je moral zapomniti, kaj je. Igra je šla tako: Golobček je iz golobnjaka zletel, se je v ajdo zaletel. In tisti, ki je bil ajda, je moral hitro reči: »V ajdi ga ni, je v grahu.« Če grah ni hitro odgovoril, je moral dati eno štrafengo, kazen. Robček, prpenček, kar je bilo ... Vsak, ki je dal tri štrafenge, potem je bilo konec, se je pa štrafenga delala. Spet skrivaj: »Kaj je to blago štrafenge vredno?« »Naj gre ven luno lajat.« »No, čigavo je?« Potem je šel ta, čigar je bilo, ven luno lajat. Smeh. Pa spet: »Kaj je to blago štrafenge vredno?« »Da more enega kušnt.« Lušno je bilo, bili smo bolj skupaj, ni bilo televizije, radia.

Mladina zdaj nima nobenega življenja, ne ve, da so mladi. Takrat ni noben gledal, kako je drugi opravljen. Kratke štumfke sem si sama naredila. Ata mi ni pustil, da bi šla na veselico. V mraku sem morala biti doma.

Povejte kaj o »vahtanju« mrliča.

Ja, ko smo čuli pri mrliču, smo peli take pesmi, ki so pašale: Rasti rasti rožmarin. Takrat, po polnoči, je največ mladina ostala pri mrliču, pa ranku do jutraj. Sam mrlič ni bil nikoli. Peli smo, igrali igre. Jaz pa moj mož sva se glih tako najbolj spoznala, ker smo pri mrliču čuli. Ko smo bili po polnoči, smo rihto tolkli. Na primer, eden sedi, glavo dene tako, da nič ne vidi, je mižal, za njim jih je bilo polno. In ga je nekdo udaril po riti in je moral

Vedno se je borila za ohranitev starih predmetov, dediščine.

uganiti, kdo ga je. Če ni uganil, kdo ga je, je moral še držati glavo tako, da ni nič videl, in je bil še tepen. Tudi, ko sem jih sama dobila, sem gledala, kdo me je, mi je pokojni mož z očmi pokazal tistega, ki me je, da sem uganila.

Zvečer smo molili rožni venec, ko so ljudje hodili kropit, je bila zmeraj ena v vasi, ki je naprej molila rožni venec in potem sedem večerov, vsak večer se je prišlo k tisti hiši molit. Bilo nas je dosti, vse je hodilo molit. Sedmi večer je bila pa neke vrste pogostitev. V rešetju je bil prtiček, na njem pa narezani kosi kruha ...

pa dire. Škundri so najboljši iz ta starih jablan. Špiceljni, kosmači, hruške tepke, so bile debele, je dobra voda iz njih, pa mošt. Špicelnji so bili bolj podolgovati, šeklavčki so šeklali, ciganciki so bili temnordeči, medvege je bil presladak jabolk, niso bili dobri škundri. Sušili smo tudi češpe. Zdaj se melje bolj za šnopc in jabolčni jesih.

Ohranili ste veliko starih predmetov.

Sem bila huda, nisem pustila, da gre kaj od hiše. Glinast model za kolač (obut) imam še od doma, rifle, to je bilo za lan, za seme smukati, skrinja za mrliške prte,

Zložil je ene gajbe, da sem se lahko usedla. Ko so prišli k nam, sva jaz pa Andrej plesala, kar skakal je, sem ga vodila okrog, drugače bi žarnico sklatil, je bila luč kot en taler, enofazni tok; smo imeli bolj nizek strop. Andrej je bil velik in suh. Je rekel: »Veste, gospa, v ples se nisem pa nikoli poglobljaj.« Sta pripovedovala stric pa teta, ko sta bila v Rogu, da Andrej zvečer ni šel spat, je pred barakami sedel pa zvezde gledal; je bil tudi zvezdoslovec. Pokojni stric Korle je bil že toliko star, da v partizanih ni puške nosil, bil je v baraki, delal je lesene bergle, sode, škafe za vodo, teta je pa kuhala.

Kdo vse od visokih gostov je še bil pri vas?

Pri nas je bilo vse sorte ljudi, ministri, spomeničarji, usmiljenke. Obiskoval nas je tudi Janez Hribar, minister, gospodarstvenik, politik, ter Smiljka, njegova žena, pa njuni otroci. Janez Hribar je na seniku spal, zjutraj je šel pa z možem Ludvikom kosit travo. Na senožeti je studenček, se je usedel in dal noge v vodo. Tukaj je bil tudi Peter Opeka, ki je prišel k nam potem moje sestre usmiljenke. Študiral je v Ljubljani. Imela sem dve sestri usmiljenki. V Smederevem v Srbiji je bila častna sestra, spoštovane so bile, so delale po bolnicah. Druška moja sestra usmiljenka, Emilija, zdaj bo stara sto let, je delala na Jesenicah v operacijski sobi. Pripeljali so delavce iz železarne, opečene, ko so žičnice gradili, so bile tudi hude poškodbe. Peter Opeka je mojega sina Ludvika pestoval in rekel: »Kako si ti en lep fantek, ti boš še škof.«

Pri nas so vsi skupaj za mizo sedeli in jedli. Smo bili spoštljivi drug do drugega. K nam so hodili tudi zdravniki, ki so bili skupaj s stricem in teto v Rogu: dr. Bogdan Brecelj, dr. Pavel Lunaček ... Kmalu, ko sem sem prišla, so naredili tukaj na našem vrtu miting, velik oder, veliko ljudi je prišlo.

Kljub hudim časom in raznoraznim preizkušnjam ste imeli lepo življenje.

Moj mož Ludvik je bil zelo dober človek, tudi dober oče. Imela sem šest otrok, 13 vnukov, 16 pravnukov, se dobro razumemo. Si pomagajo med sabo. Včasih je bilo hudo, vendar mi je vera pomagala, tudi zdaj, ko sem bila bolna.

Korletov kufer s Češkega

Obvladate veliko ročnih spretnosti.

Imam kolovrat, ki sem ga prinesla z Ulake, v balo sem ga dobila. Na Radleku jih je delal Lniček, take novejšje. Sejali smo lan tako na Ulaki in tudi tukaj. Imam trlico, smo trli lan. Kolovrat, preslica, motovilo, ko sem delala štrene. Ko smo lan trli, smo slamo razporedili natanko po senožeti, da se je preceralo, dež, sonce, pred pečjo smo potem sušili. Se je suho trlo, da so šle luščine proč. Sem predla, statve pa je imel Rot s Kremence.

Sem kaj starega razdrla in potem naredila na novo. Koliko noči sem štrikala in šivala! Kam bi pa prišli, samo ena plača je bila, samo mož je bil v službi. Pod cesto je bil kamnolom, najprej je bil tam. Pozimi so na roke posipali cesto, je bil pri cestnem podjetju.

Na Slugovem ste imeli sušilnico za sadje, pajštabo.

Je bila na vrtu. Je bila kot ena barakca, spodaj se je kurilo, zgoraj so bile

lajhtarje (svečnike), tudi vago imam še od doma, s talerji, tudi kvifiti so zraven, mertngo, kanglo za mleko, ribežen ... Kovinski kufer, ki ga je s Češkega prinesel stric Korle, panti so na roke delani. Na notranji strani pokrova je slika ene radožive ženske. Tukaj so se ohranila tudi železna vrata od kašče, po katerih so Italijani tolkli z bajoneti, saj so imeli partizani v njej zaklenjeno orožje.

To hišo je obiskoval tudi Oton Župančič z družino.

Oton Župančič je leta 1949, ko sem jaz sem prišla, umrl, tako da ga nisem videla. Ko sta bila še živa stric Korle in teta Marija, so k nam, Zimovim, hodili njegovi otroci. Andrej Župančič je bil zdravnik, filozof. Bil je tudi ene vrste čarovnik. Ko smo jedli, si je poper poštepjal tako, da so moji otroci jokali, ker so mislili, da je pojedel nož. Sem ga šla obiskat v Ljubljano v laboratorij. Vsepovsod so bile kište in bele miši. Nobenega stola.

Avtor: **Marijan Rafael Loboda** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Novi meniševski grb

Meniševci imamo nov grb. Njegova avtorja sta Marijan R. Loboda in Robert Kužnik, ki ga je tudi grafično pripravil. Prva javna predstavitev grba je potekala v prisotnosti cerkniškega župana Marka Ruparja in Meniševcev v nedeljo, 20. junija, »na vagi« v Begunjah pri Cerknici. Organizator dogodka je bilo Turistično društvo Menišija. Grb je blagoslovil župnik Maks Ipavec. Kulturni dogodek »Na lepi Menišiji« so pripravili člani Kulturnega društva Menišija.

»Menišija je nizka, proti zahodu nagnjena kraška planota med severnim gričevnatim robom udornega Cerkniškega in Planinskega polja, Vinjim vrhom, delom toka Otavščice in Špičastim Stražiščem (Špičko) ter čokato Slivnico. Na njej leže vasi Begunje, Bezuljak, Dobec, Kožljek, Selšček, Topol ter Brezje. Pokrajinsko ime za planoto je nastalo v času, ko so prebivalci teh vasi 500 let (1260–1782) bili podložniki kartuzijanskega samostana v Bistri,« je zapisala Marija Hren ob stoletnici ustanovitve Župnije sv. Jerneja v Begunjah pri Cerknici.

Grb je sestavljen iz grboslovnih elementov, ki predstavljajo dediščino, lastnino, pripadnost, kaj drugega ali pa oznako kraja, področja, držav in podobno. Sestava grba se mora podrežati grboslovnim, heraldičnim pravilom, da je berljiv vsem grboslovcem in drugim.

Dokumentarni, heraldični grb je opis (blazoniranje) grba. Upodobitev je ilustracija opisa, ki je lahko različna glede na spretnost risarja ali načina risanja glede na časovne odmaknjenosti.

V našem primeru je grb namenjen označitvi delne zemljiške posesti bistriških belih menihov, kartuzijanov, ki sega v notranjsko deželo. Bistriška posest je bila mnogo večja in se je širila tudi v druge smeri. Do danes pa se je ohranilo le za to notranjsko področje podedovano ime Menišija in prebivalci so Meniševci.

Izbor posameznih elementov našega grba in grboslovna simbolika sta sporočilo krajanov, ki jim grb pripada, o

pokrajini, v kateri prebivajo in jo imenujejo Menišija. Grboslovni opis (blazoniranje) je naslednji: ščit je po zgledu avstrijsko-nemške heraldike 20. stoletja modre barve. Na ščitu, ki je takšne oblike, kot se v sodobnem grboslovju uporablja, je povedna slika. Na dnu, do popka ščita, od skrajno leve do skrajno desne, je znižan enojni hrib zelene barve. Od dna do glave ščita je postava belega meniha v gibanju (hoja), obrnjenega proti pozitivni, levi polovici ščita. V desni roki drži popotno palico, v levici pa gorečo plamenico, ki rumeno gori. Na ščitni modrini je nepravilno posutih sedem šesterokrakih rumenih zvezd. Nad ščitom je namesto šlema simetrično postavljena polhovka v naravni barvi. Pod grbom je bela lenta z geslom (deviza) MENIŠIJA, izpisanim v klasični majuskuli.

Prav bi bilo, da bi Občina Cerknica naš grb sprejela kot uradno oznako tega dela njenega ozemlja, kakor država sprejme svoj grb in je v ustavi uzakonjen.

Čim več ga uporabljamo in s tem krepimo pripadnostna, povezovalna in druga pozitivna čustva krajanov!

Literatura:

1. Franz Gall: Osterreichische Wappenkunde, Heraldica slovenica.
2. Zmago Jelinčič Plemeniti: Slovenska grb in zastava heraldika in vexilologija.
3. Jožko Šavli: Slovenska znamenja.

Poletne okrasne površine 2021 TD Rakek

V lanski junijski izdaji **Slivniški pogledov** sem predstavil pomladne okrasne površine, tokrat pa predstavljam še poletne okrasne površine Turističnega društva (TD) Rakek. V primerjavi s pomladno zasaditvijo, ki vključuje predvsem mačehe s cvetovi svetlih barv in posamezne čebulnice, je nabor poletne zasaditve pestrejši. Zasaditev omogoča Občina Cerknica.

Letošnja pomlad je bila nadpovprečno hladna, zato se je urejanje okrasnih gred začelo s polmesečnim zamikom. Običajno smo cvetlične grede zasajali konec maja, malo pred Kunaverjevim pohodom, letos pa se je poletno cvetje zasajalo šele sredi cvetnika (meseca junija).

Prostovoljke in prostovoljci TD Rakek skrbimo za javne okrasne površine, kjer bi sicer rastle zgolj trava ali grmovje; tako pa se okrasne grede dvakrat na leto zasadijo z novim cvetjem, trajnice pa se negujejo.

Nekatere grede se pozimi spremenijo v prikladno odlagališče plužnega snega; po odjugu tam ostaja precej peska, prst pa se napoji s soljo. V dogovoru z Javnim podjetjem Komunala Cerknica se zdaj večina gred pozno jeseni označi s plužnimi koli, da se tja ne odlaga več sneg; prej je bilo treba take grede najprej znova urediti za zasaditev, sicer na njih rastle, razen trave in plevela, ne bi uspevale. Okrasna korita nad rakovškim pokopališčem, ob Postojnski cesti, vsako leto zaradi pluženja umaknemo k zidu pokopališča.

Junija nastopi poletna vročina, cvetje pa potrebuje zalivanje. Cerkniška komunala nam gre na roko in nam omogoči zalivanje, strošek pa krije Občina Cerknica, za kar se ji zahvaljujemo. Za košnjo okrog zelenice ob počivališču

na koncu Rakeka skrbi **Matej Bajt**, za zelenico pri avtobusni postaji pod rakovško cerkvijo pa **Oktavija Kos**. V zasebni lasti je le zelenica ob unškem križišču proti gasilskemu domu, a njen del društvo z dovoljenjem lastnika uporablja za javno okrasno gredo.

Moj predhodnik na mestu usklajevalca oskrbe okrasnih površin TD Rakek, pokojni Leopold Frelj, je poskrbel za nadomestitev dela enoletnega cvetja z večletnim okrasnim rastlinjem, recimo sivko in pokrovnim brinom, ki zdaj trajno krasita marsikatero javno okrasno površino ter odganjata škodljivce, zato se trajna zasaditev zdaj dopolnjuje le še s kakšno hortenzijo, trajno cvetočim resjem ...

Letos smo za zasaditev izbrali oranžno smrdljivko, zlati cekin, beli grobelnik, salvijo, rdečo, roza in belo navadno vodenko, rdečo sončno begonijo, rdečelistno perjanko, oranžni bidens, rumeno cinerarijo, gazanijo, svetlo rdečo verbeno, zmajeva krila, zelenolistno belo, roza in rdečo begonijo ter roza in belo sončno vodenko. Vsaka skrbnica izbere rastline za dodeljeno okrasno površino, ki jo tudi čisti, pobira smeti. Snažne cvetlične grede in redno negovane zelene javne površine so tudi zgled, ki nagovarja k ohranjanju javne čistoče; to je poleg lepote cvetličnih gred molčeče sporočilo okrasnih površin TD Rakek.

Okrasne površine v oskrbi prostovoljcev iz Krajevnih skupnosti Unec, Rakek in Ivanje selo:

1. Unec, križišče pri gasilskem domu: **Ivanka Matičič, Neva Zemljak, Ziza Serdarevič** in **Marija Turk**.
2. Unec, spomenik NOB na unškem pokopališču: **Marija Turk**.
3. Unec, nova vas, križišče za Ivanje selo: **Gabrijela Beber**.
4. Ivanje selo, na vasi: **Lučka Milavec**.
5. Ivanje selo, pri gasilskem domu: **Tadeja Hrestak Prešeren**.
6. Dovce, osrednje križišče (pri hidrantu): **Tončka Frelj, Anica Pirc, Martina Telič** in **Mimica Ropotar**.
7. Dovce, na vrhu: **Martina Telič, Ana** in **Silvo Ferjančič, Tončka Frelj** in **Anica Pirc**.
8. Rakek, križišče pri bencinski črpalki: **Kristina** in **Vinko Hace**.
9. Rakek, križišče Stara cesta–Cesta v Pretržje: **Majda Svet**.
10. in 11. Rakek, greda pri transformatorski postaji nasproti bivše kartonažne in greda Pr' Vivodu: **Milka Leskovec**.
12. Okrasna korita pred zgornjim vhodom na rakovško pokopališče: **Barbara** in **Franci Šivec**.
13. Dve gredi na koncu parkirišča pod rakovško cerkvijo: **Meta Ileršič** in **Lucija Steržaj**.

14. Zelenica pri avtobusni postaji pod rakovško cerkvijo (in tudi okrasni skalnjak pod AP): **Oktavija Kos**.
15. Pri telefonski govornici, parkirišče pred ŽP Rakek: **Nada Stražišar, Anton Škof** in pisec sestavka.
16. Zelenica ob počivališču na koncu Rakeka: **Matej** in **Ivanka Bajt**.

Za okrasne površine skrbi 26 prostovoljcev in pomagam jim tudi sam (torej nas je skupaj 27). V imenu TD Rakek se zahvaljujem prostovoljnemu skrbnikom za njihovo dobro voljo, čas in trud, ki ga posvečajo skrbi za javne okrasne površine!

www.lekarnaljubljana.si Veljavnost od 10. 6. do 30. 8. 2021

ZDRAVO

uživajte v radostih poletja!

izbrano iz kataloga ugodnosti

UŠESNI ČEPKI SWEDSAFE GLASBA / PLOVANJE

Na voljo velikosti S (6-11 mm) za manjše sluhovode in L (7-12 mm), ki se prilagajajo večini sluhovodov. 1 par

redna cena: 3,50 €
cena s Kartico zvestobe

2,80 € + 1 POPUST: 20%

FITOBIMBI ZANZI FAMILIJ 3+

Naravna zaščita kože za vso družino, primerno za otroke od 3. leta dalje. Brez DEET. 100 ml

redna cena: 11,48 €
cena s Kartico zvestobe

9,76 € + 2 POPUST: 15%

100% ORGANSKO KAKAVOVO MASLO

Z dodatkom 100% organskega kokosovega olja je primeren za nego suhe in občutljive kože, po sončenju, za zaščito ustnic... 100 ml

redna cena: 10,17 €
cena s Kartico zvestobe

7,12 € + 2 POPUST: 30%

ALOE KREMNI GEL, ALOE VERA X2

Z izvlečkom polžje sline ter vitamini A, B, E in niacinom. 150 ml

redna cena: 14,25 €
cena s Kartico zvestobe

9,98 € + 2 POPUST: 30%

MAGNEZIJ 400 MG **NOVO**

za aktivno življenje

Magnezij 400 mg

Prihransko dopolnilo in nadomestilo za uravnoteženo in zdravostno prehrano.

Na to pogodbo lahko pridete brezplačno na številko **080 71 17!**

Za več informacij prelistajte nov **katalog ugodnosti** ali nas pokličite

Cene s popustom iz ZDRAVO - kataloga ugodnosti veljajo v enotah Lekarne Ljubljana, specializiranih prodajalnih LL VIVA (v okviru razpoložljivega asortimana) in v Spletni Lekarni Ljubljana na www.lekarnaljubljana.si izključno ob predložitvi Kartice zvestobe Lekarne Ljubljana ter zahtevanega števila jabolk zvestobe, sicer veljajo redne cene. Stike so simbolične, popusti se ne seštevajo. Ponudba velja od 10. 6. do 30. 8. 2021 oz. do prodaje zalog.

Lekarna Ljubljana

Strani ureja: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Projekt Zbiraj olje, varuj okolje!

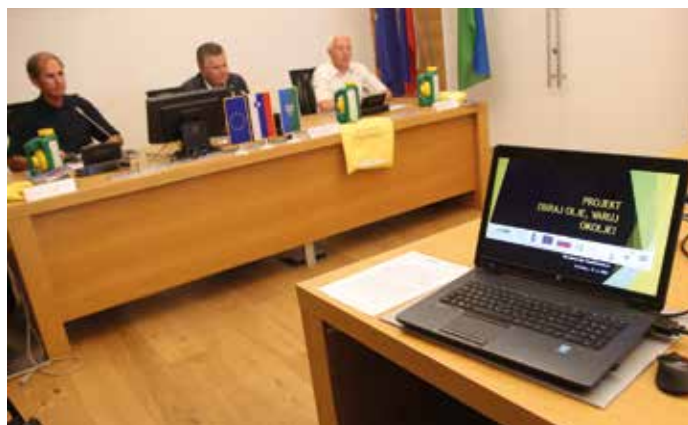
17. junija je v sejni sobi Občine Cerknica potekala predstavitev projekta Zbiraj olje, varuj okolje! Sodelovanje v projektu ločenega zbiranja odpadnih jedilnih olj so predstavili direktor Javnega podjetja Komunala Cerknica Anton Kranjc, župan občine Cerknica Marko Rupar in župan občine Bloke Jože Doles.

Vsi trije govorniki so se strinjali, da je zbiranje olja še posebej pomembno na naravovarstveno tako občutljivem področju, kot sta Cerknisko in Bloško. Glavni cilj projekta Zbiraj olje, varuj okolje! je vzpostaviti sistem zbiranja odpadnega jedilnega olja ter zbrano odpadno olje uporabiti tudi kot surovino za pogonsko gorivo ali izdelavo ekoloških produktov (npr. sveče). Odpadno olje bi sicer končalo v kanalizaciji ter obremenjevalo kanalizacijski sistem ali pa v okolju in onesnaževalo podtalnico, z izvedbo projekta pa se zmanjšuje obremenitev okolja, pitne vode, čistilnih naprav in kanalizacijskih sistemov.

Vodilni partner projekta Zbiraj olje, varuj okolje! JP Komunala Cerknica in ostali partnerji Občina Cerknica, Občina Bloke in Osnovna šola heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu so se s projektom ločenega zbiranja odpadnih jedilnih olj prijavi na javni poziv za izbor projektov za uresničevanje ciljev strategije lokalnega razvoja za Lokalno akcijsko skupino (LAS) Notranjska, ki se bo sofinanciral iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Skupna vrednost projekta je 99.699,26 evra, delež sofinanciranja pa znaša skoraj 70.000 evrov.

V okviru projekta se je vzpostavilo sistemsko zbiranje odpadnega jedilnega olja. Posamezna gospodinjstva so prejela gospodinjske posodice za zbiranje odpadnega jedilnega olja ter zgibanko z navodili o pravilnem ravnanju z odpadnim oljem iz gospodinjstva. Distribucija se je začela v juniju.

Na dvanajstih lokacijah obstoječih ekoloških otokov v občini Cerknica so postavljene velike zbirne posode,

od koder bo organiziran odvoz odpadnega jedilnega olja. Velike zbirne posode so postavljene tudi v zbirnem centru v občini Bloke. Lokacije najbližjega zbiralnika za odpadno jedilno olje občani lahko preverijo na spletni strani www.ojo.si. Prezem odpadnega jedilnega olja je možen tudi v zbirnem centru v Cerknici. Za izvedbo odvoza olja iz uličnih zbiralnikov sta bila kupljena tudi kombi in tehnična oprema za pobiranje odpadnega jedilnega olja.

V sklopu projekta so se izvedle tudi animacijske, izobraževalne in promocijske dejavnosti (denimo delavnice v šoli in delavnice za starejše).

Majhen korak, ki ga lahko stori vsak posameznik, pri varovanju okolja pomeni veliko. Zato zbirajmo olje in varujmo okolje.

Odkritje obeležja

23. junija sta minister za finance **mag. Andrej Šircelj** in župan občine Cerknica **Marko Rupar** na Taboru, pri Valvasorjevem spomeniku, odkrila obeležje v spomin na tri desetletja samostojne Slovenije. 26. junija 1991 so se Notranjci po zgledu drugih slovenskih krajev zbrali na »placu«, da so počastili rojstvo samostojne Slovenije. V občinski upravi se je porodila ideja, da bi državi v spomin na ta dogodek ob jubileju postavili obeležje. Člana Sveta za kulturo Občine Cerknica **Maruša Opeka** in **Tone Urbas** sta k sodelovanju povabila **Mileno Braniselj**, **Marijana R. Lobodo** in **Jana Petriča**, ki je obeležje tudi zasnoval. Avtor Jan Petrič pravi, da obeležje s svojo krožno obliko simbolno poudarja združevalno moč, umeščeno pa je pod lipo, ki ima za Slovence prav tako velik pomen. Župan Marko Rupar je poudaril, da so bili v zadnjih mesecih narejeni majhni koraki v smeri celostnega urejanja cerkniškega Tabora.

Prireditev je povezovala **Maja Malc**, za kulturni program pa so poskrbeli **Snežna Obreza**, **Barbara Camille Tanze** in člani Godbe Cerknica pod vodstvom dirigenta **Mitje Dragoliča**, za katere je bilo odkritje obeležja uvertura v tradicionalno proslavo ob dnevu državnosti Poletni večer. ■

Priznanja za najuspešnejše učence

Župan Marko Rupar je v sredo, 16. junija, podelil priznanja najuspešnejšim učenkam in učencem ter njihovim mentorjem iz Osnovne šole (OŠ) Notranjski odred Cerknica, Podružnične osnovne šole (POŠ) 11. maj Grahovo, POŠ Maksima Gasparija Begunje, OŠ »Jozeta Krajca« Rakek in Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica.

Iz občinske hiše se je letos prireditev zahvaljujoč izboljšani epidemiološki sliki spet vrnila v Kulturni dom Cerknica. Prireditev je povezovala **Katarina Braniselj**, za glasbeni program pa so poskrbeli kar šolarji.

Letos se je skupno 19 učenk in učencev razveselilo priznanja zlata petica za odličen uspeh v vseh razredih osnovne šole, in sicer: **Eva Lukman, Peter Bajt, Katja Zabukovec, Katarina Gašparovič, Tina Kotnik, Zoja Rea Nagode, Jon Terlep, Sara Udovič, Tia Saša Gärtner, Lena Čokl, Maša Mulc, Jaša Kožman, Eva Kovačič, Gea Modic, Luka Križančič, Kora Kadunc, Sara Mulc, Vanesa Istenič** in **Vasja Japelj**.

Dvajset učencev pa je doseglo odličen uspeh v devetem razredu: **Jerneja Švigelj, Nej Gazibara, Ana Žnidarič, Zoja Janež,**

Ajda Kraševc, Tia Vitič, Manca Caserman, Nina Galamič, Hana Jesenšek, Maša Vuković, Lara Zgonc, Amadej Arh, Ivana Ileršič, Zara Kočevar, Kaja Zadavec, Zala Žnidarič Čuk, Neža Zigmund, Evelina Kovačič, Luka Kočevar in **Erin Pavčič**.

Učenci vseh osnovnih šol in glasbene šole so se izkazali tudi na različnih tekmovanjih. Na najvišji, državni ravni so zlata priznanja prejeli: **Jernej Žeželj, Risa Lavrič, Meta Hrobat, Klarisa Gorjup, Lara Drobnič, Gaja Čelebič, Voranc Humar, Neža Rikke Rutar, Zala Zbačnik, Vanesa Istenič** in **Vasja Japelj**.

Za uspehe otrok so poleg staršev zaslužni tudi učitelji in ravnatelj, ki jim je župan prav tako podelil priznanja.

Konec epidemije

15. junija je Vlada RS razglasila konec epidemije, s tem pa je prenehal delovati tudi Občinski štab Civilne zaščite Cerknica, ki je bil skupaj z Občinskim načrtom zaščite in reševanja občine Cerknica ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh zaradi covid-19 aktiviran 19. oktobra 2020. V tem času je občinski štab skupaj z Občino Cerknica in Regijskim štabom civilne zaščite za Notranjsko pomembno prispeval k obvladovanju epidemije, pomagal javnim zavodom, aktiviral prostovoljce ter skrbel za obveščanje. Župan **Marko Rupar** in poveljnik občinskega štaba **Matjaž Knap** se zahvalujeta za sodelovanje in upoštevanje navodil, hkrati pa vse pozivata k cepljenju in spoštovanju osnovnih higienskih ukrepov, da nas poletna sproščenost jeseni ne bo spet pahnila v težko stanje. ■

Ordinacijski čas otroške ambulante

Iz Zdravstvenega doma (ZD) Cerknica so sporočili, da bodo nadomeščanja odsotnosti nosilca v otroškem in šolskem dispanzerju po prenehanju zaposlitve **Dušana Mihelčiča**, dr. med., spec. pediater, opravljale zdravnice **Nina Prevec**, dr. med., specializantka druž. med., **Mirjam Grmek**, dr. med., spec. pediater, in **Helena Rihar**, dr. med., spec. pediater. Ordinacijski čas ambulante otroškega in šolskega dispanzerja je v: ponedeljek: 8.00–14.00, nadomestna zdravnica Mirjam Grmek, preventiva; torek: 7.00–14.00, nadomestna zdravnica Nina Prevec, kurativa; sredo: 7.00–14.00, nadomestna zdravnica Nina Prevec, kurativa; četrtek: 8.00–14.00, nadomestna zdravnica Mirjam Grmek, preventiva, in 14.00–20.00, nadomestna zdravnica Helena Rihar, preventiva; petek: 7.00–14.00, nadomestna zdravnica Nina Prevec, kurativa. ■

Čestitke dobitnikom in dobitnicam priznanj!

V petek, 11. junija, je župan Marko Rupar na slavnostni seji občinskega sveta Občine Cerknica podelil občinska priznanja. Letošnja podelitev občinskih priznanj je bila še posebej slovesna, saj smo dobili tudi novega častnega občana. To je postal Metod Lampe.

Metod Lampe je rojen Cerkničan, čigar življenjsko poslanstvo je bila izgradnja cerkve v Grahovem. 11. oktobra 1992 je škof msgr. Jožef Kvas blagoslovil temeljni kamen za novo cerkev v Grahovem. Čeprav je na začetku gradnje marsikdo dvomil v uspeh, pa mu je z odločnostjo, prizadevnostjo, vztrajnostjo, božjo pomočjo in duhovno podporo uspelo. Več let je nedeljo za nedeljo že navsezgodaj zjutraj odhajal maševat po slovenskih cerkvah in nabirat sredstva za gradnjo. Romar Metod, kot so ga poimenovali ljudje iz slovenskih župnij, se je vedno zahvaljeval za darove, namenjene grahovski cerkvi. Darovalce je tudi vedno povabil v Grahovo. Številni so se odzvali in prišli na Notranjsko, s katero je bil tako povezan.

Otroštvo je preživel v Cerknici, potem pa ga je študijska pot popeljala v Zadar in na Reko. Po odsluženem vojaškem roku je februarja 1965 prišel na Rakovnik in jeseni začel študij bogoslovja na Teološki fakulteti v Ljubljani. 29. junija 1970 je bil po polaganju rok nadškofa msgr. Jožefa Pogačnika posvečen v duhovnika v ljubljanski stolnici. 12. junija istega leta je obhajal novo mašo v domači župniji, v Cerknici. Po končanem šestem letniku 1971. leta je šel za kaplana v Sevnico. Leta 1976 je bil poslan v Župnijo Škofije, kjer je bil tri leta. Leta 1979 se je vrnil na Notranjsko in tu ostal 30 let.

Zgodovinski dan za grahovsko cerkev je nastopil 27. aprila leta 2000, ko je cerkev Marijinega brezmadežnega spočetja dobila dokončni izgled in bila po rokah nadškofa Franca Rodeta tudi posvečena. Z zidanjem cerkve niso rasli le njeni zidovi, ampak tudi most med vaščani in cerkvijo, saj je večina vaščanov sodelovala pri gradnji in marsikdo je po več letih spet našel stik z njo.

Od leta 2009 Metod Lampe ne deluje več kot župnik v naših krajih. Najprej je služboval v Mačkovljah, pri zamejskih Slovencih, nekaj časa v Dolini pri Trstu, 1. avgusta 2019 pa je odšel v salezijansko skupnost na Opčine kot duhovni pomočnik tamkajšnjemu župniku. Čeprav zadnja leta služi drugim župnijskim skupnostim, pa povezanost z Notranjci ostaja. 12. julija 2020 je v cerkvi Marijinega rojstva v Cerknici daroval zahvalno zlato mašo. Občina Cerknica mu je v zahvalo za njegov doprinos skupnosti poklonila naziv častni občan. Kot je Metod Lampe povedal v svojem nagovoru, brez ljudi, Notranjcev, ne bi mogel prejeti tega naslova. »Z njimi, za njih in ob njih je nastalo to, kar je nastalo v mojem življenju,« je povedal in se vsem zahvalil za sodelovanje ter darove.

Priznanje 12. junij

Zaradi poslovne uspešnosti, številnih nagrad in vpetosti podjetja v lokalno okolje pa si je priznanje 12. junij zaslužil direktor in večinski lastnik podjetja Alpod iz Podskrajnika **Matjaž Štefan**. Podjetje Alpod je eno najuspešnejših podjetij v občini Cerknica in kot tako pomemben zaposlovalec in promotor občine doma ter v tujini. Matjaž Štefan ga je ustanovil leta 1998. Danes podjetje doma in v tujini skupno zaposluje 108 ljudi, ki ustvarijo po 100.000 evrov dodane vrednosti na zaposlenega. Promet matičnega podjetja znaša 30 milijonov evrov. Podjetje je postalo največji distributer lesenih talnih oblog v jugovzhodni Evropi. Glavni trgi so poleg Slovenije Hrvaška, Italija, Kitajska, Slovaška, Srbija, Češka, Egipt, Hong Kong, Romunija, Avstrija. Poleg tega prodaja izdelke v še več kot dvajset drugih držav sveta. Za uspešno delo leta 2008 je podjetje prejelo bronasto gazelo notranjsko-kraške regije, 2015 za gospodarski uspeh leta v notranjsko-kraški regiji, 2020 zlato gazelo notranjsko-kraške regije in leta 2020 srebrno gazelo Slovenije. Biti boljši je vodilo tudi pri vpetosti Alpoda v okolje in njegovem odnosu do družbene odgovornosti. Podjetje tako že vrsto let podpira številne organizacije in društva v lokalnem okolju.

Zlata taborska znaka

Dr. Marija Makarovič in **Jožica Mlinar** sta prejeli zlato taborski znak. Dobitnici pa ne povezuje samo lesk priznanja, ampak tudi prijateljstvo in sodelovanje v več različnih projektih. Dr. Marija Makarovič je v več kot polstoletnem raziskovalnem delu, ki ga še zdaleč ni konec, ustvarila izjemen opus, ki obsega več kot 2000 bibliografskih enot, od tega več kakor 50 monografij in 400 znanstvenih člankov. Za ohranjanje

nacionalnega spomina o načinih življenja Slovencev od konca 19. stoletja je prejela tudi medaljo za zasluge. Z Jožico Mlinar, zaposleno na Območni izpostavi Javnega sklada za kulturne dejavnosti Cerknica, sta sodelovali v različnih raziskavah notranjske oblačilne kulture. Leta 1995 je izšla knjiga dr. Marije Makarovič Slovenska ljudska noša v besedi in podobi: Notranjska: Bloke, Cerknica z okolico, Loška dolina, Vidovska planota. Na podlagi Steinbergovega likovnega dela je proučila ljudsko nošo, ki je bila tudi na Notranjskem uveljavljena v baročnem času. Raziskava je izšla v zborniku Pretekla in današnja govornica Steinbergovih likovnih del. Zadnji plod sodelovanja Jožice Mlinar in Marije Makarovič je slikanica za otroke, ki je izšla lani.

Jožica Mlinar je s strokovnjaki, društvi, organizacijami in sodelavci, zaposlenimi prek javnih del, izpeljala številne projekte, vsem pa so skupne izvirnost, podpora nastopajočim umetnikom in skupinam ter doslednost pri organizaciji. Zaslužna je za organizacijo številnih delavnic, festivalov, izobraževanj na področju literature, plesa, glasbe, folklore, gledališča, lutkarstva ... Eden njenih najuspešnejših in tudi najljubših projektov pa so bili Zelški koncerti.

Trije srebrni in štirje bronasti taborski znaki

Ključni akter kulturnega dogajanja v občini Cerknica je tudi Društvo notranjskih kulturnikov Krpan, ki je lani praznovalo 30 let svojega obstoja. V tem času so člani organizirali 187 likovnih razstav v prostorih Galerije Krpan, izvedli številna gostovanja po Sloveniji ter organizirali razstavo Krpanovcev na Dunaju. V zadnjih letih v društvu veliko pozornost namenjajo lokalnim rokodelcem. Društvo je bilo ustanovljeno, da bi obogatilo kulturno delovanje v občini Cerknica, in to vlogo z vso odgovornostjo opravlja še danes. S svojimi prizadevanji si je prislužilo srebrni taborski znak.

Da je ravno brezplačna promocija društvenih dejavnosti pomemben prispevek k boljši družbi tako na lokalni

kot državni ravni, pa meni **Jelka Lekše**, ki je leta 2014 registrirala regijski medij Notranjsko-primorske novice. Je odgovorna urednica tiskane in spletne edicije, ki ju izdaja Zavod Svit, katerega direktorica je. S spletno in tiskano edicijo pomembno prispeva k neodvisnemu obveščanju na območju občin primorsko-notranjske regije in občine Logatec. Župan **Marko Rupar** ji je za njen prispevek pri obveščanju prebivalcev podelil srebrni taborski znak.

Franc Penca si je občinsko priznanje v srebrni barvi prislužil zaradi vestnega in dolgoletnega delovanja v Ribiški družini Cerknica. Hvaležnost za opravljeno delo mu je domača ribiška družina izkazala tudi s podelitvijo častnega članstva. Za njegovo delovanje na področju ribištva ga je s priznanji že večkrat nagradila tudi Ribiška zveza Slovenije. Tako imenovani red za zasluge je nazadnje prejel leta 2006. Zaslužil si ga je z več kot dvajsetletnim aktivnim delom in za pomemben prispevek pri razvoju slovenskega sladkovodnega ribištva v lokalnem okolju.

Župan je podelil tudi štiri bronaste taborske znake, ki so jih prejeli: **Cvetka Šavel** za humanitarno delo v krajevni organizaciji Rdečega križa, **Viktor Ponikvar** za doprinos k ohranjanju in širjenju izročila, **Mojca Weber** za plodovito delovanje v Kulturnem društvu Rak Rakek in **Janez Škrj** za prispevek h Krajevni skupnosti Begunje in Združenju borcev za vrednote NOB Cerknica.

Tudi letos so bili na slavnostno sejo Občine Cerknica s podelitvijo občinskih priznanj zaradi veljavnih omejitev vabljeni samo gostje, je pa spletni posnetek prireditve še vedno na ogled na YouTube kanalu lokalne televizije TV Oron. Na prireditvi, ki jo je povezovala **Vesna Telič Kovač**, so nastopili **Lan Meden**, **Tim Jurkovič**, **Silvana Orel Kos** in **Barbara Camille Tanze**. Slavnostni govornik je bil župan Marko Rupar, ki se je dobitnikom zahvalil za njihov prispevek k lokalni skupnosti, je pa poudaril, da dejavnega prispevka posameznic in posameznikov ne potrebuje samo lokalna skupnost, ampak tudi država.

Končno. Počitnice!

Pa je res? Za šolarje so počitnice zagotovo nekaj, kar čakajo celo leto. Za starše pa je vseeno malo drugače. Kako poskrbeti, da bo poletje preživeto s čim manj stresa? Sploh, če družina ne more za pomoč prositi babic in dedkov in tudi službenih obveznosti starši ne morejo kar odložiti za polna dva meseca.

Dopusta preprosto ni dovolj, da bi z otroki uživali dva meseca doma. Plačljivo počitniško varstvo, ko se otroci denimo učijo jezikov, računalništva, veščin preživetja v naravi, plavanja, uživajo v raznoraznih (športnih) dejavnostih in v stikih z živalmi, zna biti precej drago in za marsikatero družino (pre)velik finančni zalogaj. Je pa tudi res, da omenjeni programi pogosto ponujajo ugodnosti za več sorojencev in za zgodnje prijave ter da otroci med tovrstnim varstvom zelo uživajo, stkejo se nepozabna prijateljstva.

To leto bo zaradi razmer, povezanih s covid-19, posebno, saj se morajo omejitvam po priporočilih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) prilagoditi tudi organizatorji počitniškega varstva.

Cenovno dostopnejše taborne in počitnice organizirajo taborniki, skavti, gasilci, v nekaterih župnijah imajo oratorije, ki jih vodijo prostovoljci in so običajno brezplačni.

Počitnice v naravi

Janja Mihelčič in **Tjaša Dernikovič** iz Cerknice sta si po zaključku aktivnega delovanja pri skavtih želeli poiskati nove izzive ... Pred štirimi leti sta začeli z organizacijo dogodkov za otroke in družine. Inspiracijo sta našli v zgodbi o Petru Panu, dogodke organizirata pod znamko Neverland. V teh letih sta organizirali 14 dogodkov. Sodelujeta še z drugimi izvajalci in zavodi, v zadnjem letu pa aktivno z Notranjskim regijskim parkom pri organizaciji tematskih vikendov. »Pri načrtovanju dejavnosti najine ideje sledijo potrebam otrok,« pravi Janja. Tjaša doda, da je vsak njun dogodek vedno povezan v neko zaključeno celoto – z zgodbo in rdečo nitjo. Pomembno se jima zdi, da otroci pridobijo novo izkušnjo.

Tudi **Nika Sedmak** iz Žerovnice se z otroki ukvarja že več kot deset let: »Ideja za organizacijo prvih gozdnih počitnic ob Cerknjskem jezeru, ki sem jih poimenovala GOZDNIH 5, je tlela kar nekaj časa.« Nika pove, da se je s takšnimi gozdnimi počitnicami prvič srečala leta 2015, ko je spoznala

Uršo Plešnar, idejnega vodjo Gozdnice v Ljubljani. »Takrat sem imela priložnost prvič začutiti, koliko to najmlajšim v resnici pomeni – igranje v naravi, plezanje na drevesa, izdelovanje hišk,« se spominja Nika, »in takrat sem si rekla, to je to.« S sobotnimi gozdnimi igralnicami in gozdnimi uricami v Cerknici je začela pred dvema letoma. Pravi, da je bil odziv staršev odličen, in tako se je z ekipo odločila, da bodo z dejavnostmi nadaljevali tudi v septembru, prav tako tudi z gozdnimi uricami od ponedeljka do petka. Letošnji termin

za gozdne počitnice je že zapolnjen, kar Niko neizmerno veseli: »Imeli bomo raznovrstno skupino, pridružili se nam bodo otroci, stari od tri do dvanajst let, skupaj pa se bomo zabavali od 8.00 do 16.00.« Nika ima veliko načrtov tudi za naprej in tako že oblikuje načrt za gozdne urice med tednom za predšolske otroke, ki bodo po navdihu skandinavskih gozdnih vrtcev potekale od ponedeljka do petka.

V Notranjskem regijskem parku (NRP) bodo poletne raziskovalne počitnice organizirali že sedmič. »Tudi letos bo program nadvse pester, obiskali bomo Cerknjsko jezero, Rakov Škocjan, Menišijo,« pove **Dejvid Tratnik** iz NRP. Raziskovalne počitnice so organizirane na način, da se jih lahko udeležijo otroci od šestega leta starosti dalje, tudi tisti z omejitvami, čez poletje pa načrtujejo dva termina.

»Leta 2015, ko smo začeli z organizacijo raziskovalnih počitnic v občini Cerknica, je bil naš javni zavod edini, ki se je ukvarjal s tovrstnim vodenjem otrok v naravi,« pojasni, »smo pa skozi leta z uspešnim delom opogumili marsikoga tudi od zasebnikov, da se je odločil za podobne aktivnosti.« Ocenjuje, da trenutno tovrstne dejavnosti v občini Cerknica

izvaja vsaj pet ponudnikov, nekateri od njih pa že ponujajo tudi tedenske programe s spanjem v naravi.

Šport je zabava. Zabava je šport.

Počitnice lahko otroci preživijo tudi tako, da so športno dejavni. Košarkarski klub (KK) Cerknica organizira športne počitnice in počitniško varstvo za vse otroke od sedmega do trinajstega leta. Druženje, ki poteka vsak dan od 8.00 do 14.00, so začeli 28. junija, zaključili pa ga bodo 16. julija. »KK Cerknica tovrstnih

» Omejitvam po priporočilih NIJZ se morajo prilagoditi tudi organizatorji počitniškega varstva.«

dejavnosti ne organizira prvič,« pojasni trener **Sergej Bavdek**, »bi pa težko rekli, da je dogodek že tradicionalen«. Počitnic se lahko udeleži, kdor želi, saj igranje košarke ni pogoj, vpis v klub pa tudi ne. Otroci bodo vsak dan lahko nadgrajevali športne veščine, predvsem pa se bodo veliko družili, se zabavali in aktivno preživljali počitniške dni.

Aktivne počitnice pripravljajo tudi v Plesnem klubu Evora, ki je v Cerknici prisoten že polnih 16 let. V skoraj dveh desetletjih so pripravili veliko število dogodkov, tako za otroke kot tudi za odrasle, in sodelovali na različnih prireditvah. Ustanoviteljica kluba Evora **Tea Obrol** pove, da bodo tudi letos pripravili izredno zanimiv počitniški program: »Otroci, ki bodo počitniške dneve preživljali v naši družbi, bodo res doživeli veliko novega.« Obiskali bodo policiste, se učili veščin lokostrelstva, postavili šotor, peljali se bodo s kanujem po Cerkniškem jezeru, imeli disko zabavo ... Je pa letos njihov počitniški program subvencioniran tudi s strani Občine Cerknica.

Nekaj novega v Cerknici pripravlja tudi **Katja Zalar**. Njena strast so že od malih nog konji in tako se je rodila ideja, da ustanovi ranč, ki ga je poimenovala po svoji prvi kobili Akciji. Na Ranču Akcija v Cerknici bodo tako v mesecu avgustu organizirali varstvo otrok s konji. »Spodnja starostna meja je pet let, skupina pa bo sprejela do 15 otrok,« pove Katja. Otroci se bodo na ranču naučili skrbeti za konje, jih jahali, krtačili in se predvsem zabavali.

Vsi naši sogovorniki nam potrdijo, da do zdaj slabih izkušenj z organizacijo poletnega počitniškega varstva nimajo. Vse starše, ki nameravajo otroke vpisati v programe, opozarjajo, da glede na to, da veliko dejavnosti poteka na prostem in v naravi, poskrbijo za zaščito otrok pred soncem in klopi.

Starševska resničnost

Za komentar, kako rešujejo počitniške zagate z varstvom, smo vprašali dve mami. Obe sta se strinjali, da je počitniškega varstva premalo, predvsem pa je težko uskladiti ure. »Doma imam prvošolko in četrtošolca, na pomoč babic in dedkov z možem ne moreva računati, in tako nama poletne počitnice nemalokrat pomenijo predvsem živčno vojno,« pojasni **B. Z. Š.** Seveda je veliko lažje, če ima družina prebivališče v Cerknici

kot pa drugje v občini in je težava že sam prevoz. **Karmen Rajčević** z Rakeka predlaga uskladitev programov med različnimi društvi – štirinajst dni bi lahko potekalo balinanje, potem naslednjih štirinajst dni likovne dejavnosti in tako dalje. Poudari, da bi lahko tudi

občinska uprava imela koordinatorja, ki bi izvajalcem pomagal narediti časovnico. »Nemalokrat se namreč zgodi, da veliko dejavnosti poteka istočasno; to je se zgodilo tudi letos – v istem terminu potekajo počitniške dejavnosti centra za socialno delo, Notranjskega regijskega parka in tudi KK Cerknica.« B. Z. Š. pa je razmišljala celo o ustanovitvi skupine študentov in upokoencev, ki bi bili pripravljeni izvajati nujno varstvo.

» Sogovorniki za zdaj nimajo slabih izkušenj z organizacijo poletnega počitniškega varstva.«

Odkrij ebm-papst v sebi.

V podjetju ebm-papst Slovenija se ukvarjamo s proizvodnjo malih elektromotorjev in ventilatorjev ter smo eden izmed vodilnih igralcev v industriji motorjev za belo tehniko v Evropi in svetu.

Zaradi širitve produktivnih programov iščemo več sodelavcev za delovna mesta:

- Orodjar (m/ž)
- Tehnolog (m/ž)
- Vzdrževalec (m/ž)
- Operater (m/ž)

Vse, ki vas navedena delovna mesta zanimajo, vabimo, da nas pokličete na 01/70 90 198 ali nam pišete na zaposlitev@si.ebmpapst.com.

www.ebmpapst.si
#ustvarjamoboljšezivljenje

ebmpapst
engineering a better life

PONI Primorsko-notranjska regija

Regionalna razvojna agencija (RRA) Zeleni kras v sodelovanju s Podjetniškim inkubatorjem Perspektiva Postojna izvaja podjetniško usposabljanje PONI Primorsko-notranjska – Podjetno nad izzive.

Program se izvaja ob podpori Republike Slovenije in EU iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, prednostne osi »Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast«.

V letih 2021 in 2022 program poteka v osmih slovenskih regijah. Program za vsako posamezno skupino traja štiri mesece. V izbor za podjetniško usposabljanje se lahko zainteresirani s poslovno idejo ter stalnim ali začasnim bivališčem v eni izmed občin primorsko-notranjske regije prijavijo prek javnega poziva, ki je na vsake štiri mesece objavljen na spletni strani RRA Zeleni kras.

PONI je model podjetniškega usposabljanja, v okviru katerega udeleženci razvijejo in uresničijo svojo podjetniško idejo s kateregakoli področja. Med trajanjem programa je udeleženec zaposlen v RRA Zeleni kras, kjer ga vodijo skozi različna podjetniška usposabljanja, ga mentorirajo in mu nudijo potrebno pomoč pri uresničevanju podjetniških izzivov. V maju je zakorakala svojim podjetniškim ciljem naproti že druga skupina enajstih udeležencev, med njimi sta dva tudi iz občine Cerknica:

Nika Sedmak: »Moja poslovna ideja je ustvariti igriv in neobičajen ambient za družinska doživetja, povezana z igro in raziskovanjem narave, gozda. Ta se bodo dogajala v družinskem seniku v Žerovnici ob Cerkniskem jezeru. Po vzoru skandinavskih gozdnih vrtcev razvijam produkt gozdne

© osebni arhiv Niše Sedmak

© osebni arhiv Roberta Kužnika

urice, ki bodo namenjene otrokom, družinam in skupinam prijateljev. PONI je odlična odskočna deska za uresničitev mojih sanj. Mentorji, predavatelji in znanja z delavnic so prava podpora za doseg mojeg cilja, da postanem vodja družinskega senika in v svojo zgodbo vključim tudi lokalne ustvarjalce, umetnike in ljudi mnogoterih znanj in veščin.«

Robert Kužnik: »Moja poslovna ideja so izdelki v obliki daril ali spominkov, ki izhajajo iz slovenske kulturne dediščine. Zibka in čebelnjak nedvomno pomembno zaznamujeta slovensko bivalno kulturo in krajino. V miniaturi izvedbi sem ju prikazal v vseh elementih prvotnosti. S prepoznavo na trgu bosta izdelka

prispevala k ohranjanju naše dediščine in ozaveščala mlajše generacije. Estetsko izdelana zibka in čebelnjak sta v embalaži, ki vzbuja domoljubje – vrednoto, ki ni samoumevna in jo je treba živeti in gojiti. Program PONI je zame privilegij in spoznavanje še neznanega v podjetniškem okolju, v katerega se podajam.«

Do 12. julija je rok za prijavo na 3. javni razpis za izbor nove skupine udeležencev, ki je objavljen na spletni strani RRA Zeleni kras. Kandidati bodo štirimesečno usposabljanje začeli 1. septembra. Če veliko razmišljate o tem, da bi se preživljali z nečim, kar radi delate, in menite, da ima to za kupce neko vrednost, se nam oglasite.

Avtorica: **Sergeja Širca**

Balet tudi med počitnicami

Tudi drugi del baletnega šolskega leta 2020/21 je Baletnemu društvu Postojna prinesel ogromno izzivov. Potem ko smo šolsko leto začeli v dvoranah, so nato učiteljice baletno znanje kar šest mesecev predajale na daljavo, po spletu.

V aprilu smo se za zelo kratek čas vrnili v baletne dvorane, nato pa nas je ponovna karantena spet prisilila v izvajanje vaj na daljavo. »V kvalitetno poučevanje baleta na daljavo smo vložili veliko truda in učiteljice so v poučevanje prek zaslonov vložile vse svoje znanje, izkušnje in energijo. Najmlajše člane smo pritegnili s pripravo video baletnih vsebin z različnimi tematikami (jesen, pust, pomlad, poletje). Vsak mesec smo jim poslali novo video vsebino. Otroci in starši so jih zelo dobro sprejeli, saj so cenili, da lahko do njih dostopajo kadarkoli. Številni so si jih večkrat predvajali in sledili video vajam. Seveda pa je priprava vsakega posameznega videa od učiteljic zahtevala obilo ustvarjalnosti,« je poudarila predsednica društva **Mateja Kocman**.

Pri vrnitvi v baletne dvorane smo si vsi skupaj, torej vodstvo društva, starši in predvsem baletne učiteljice, prizadevali za dvig motivacije med deklicami. Ocenjujemo, da smo se s tem kar dobro spopadli, saj je po informacijah plesnih pedagogov po Sloveniji veliko društev opustilo redno delo, nekatera pa so celo zaprla svojo dejavnost.

Živa Kranjc, Zala Hrobat in Gaja Čelebič so uspešno opravile izpit iz 4. razreda baletne šole. (@arhiv društva)

**POČITNIŠKA
BALETNA
DELAVNICA**

Organizator:
BALETNO DRUŠTVO POSTOJNA

Kraj: Cerknica, vadbena dvorana Gasilskega doma

Termin: 18. 8. - 20. 8. 2021

Starost: 6+ predznanje baleta ni pogoj

Urnik: od 9:30 do 13:00

Program:

- **Jutranja gibalnica:** prebujanje in ogrevanje telesa z jogo
- **Kondicijske priprave na prostem:** različne športne aktivnosti na prostem
- Odmor
- **Balet:** ABC baleta (spoznavanje in osvajanje gibalnega materiala)

Cena: 15 €

Prijava: do 25.7.2021
na naslov baletnodrustvo.postojna@gmail.com
Število mest je omejeno.

OBČINA CERKNICA

Zaplesimo skupaj skozi poletje

Ko smo se v maju vrnili v baletne dvorane, so imele baletne učiteljice zelo težko delo. Hkrati so se namreč trudile članom obuditi motivacijo za ples, ki je med delom od doma pri marsikom zamrla, poleg tega pa so se balerine pospešeno pripravljale na opravljanje letnih izpitov. Ker so izpiti v lanskem šolskem letu odpadli, smo bili letos vsi skupaj trdno odločeni izpeljati kakovostne priprave za posamezne razrede.

Trud se je obrestoval: prav vsi člani so uspešno opravili izpite, ki so 19. junija potekali v Glasbeni šoli Ilirska Bistrica. Izpite je opravljalo 33 članov društva, med njimi devet deklic iz cerkniške občine, ki so odlično predstavile osvojeno znanje.

Ob zaključku šolskega leta so balerine v Cerknici zaplesale svojim staršem. Društvo je članom podelilo pohvale za vztrajnost pri obiskovanju vadbe, staršem pa izreklo zahvalo za celoletno spodbudo otrokom.

Letos prvič vabimo na Počitniško baletno delavnico, ki bo v Cerknici potekala od 18. do 20. avgusta v dopoldanskem času. Vabimo otroke od šestega leta dalje, plesno predznanje ni potrebno. Prispevek za tridnevne baletne delavnice znaša 15 evrov, saj program društva podpira Občina Cerknica. Prijave in informacije: baletnodrustvo.postojna@gmail.com, 040 223 069.

Šola prenove obiskala Hišo na Purgi

V začetku junija so Hišo na Purgi pri Svetem Vidu obiskali predstavniki Šole prenove: ustanoviteljica, arhitektka in strokovnjakinja za prenove **dr. Živa Deu**, arhitekt in predavatelj na Fakulteti za arhitekturo **doc. Aleksander Ostan** ter predstavnica Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Hiša na Purgi se je uvrstila v nabor uspešnih slovenskih prenov, med katerimi bo Šola prenove izbrala tiste, ki bodo v jeseni prejeli posebna priznanja.

Čestitke rakovskim jamarjem!

Društvo za raziskovanje jam Ljubljana podeljuje nagrado Viljema Puticka za najboljši jamarski dosežek leta v Sloveniji. Nagrada je namenjena spodbujanju raziskovanja jam v Sloveniji, dokumentiranju raziskovanja in predstavitvi dosežkov. Dobitnik letošnje nagrade je Jamarsko društvo Rakek. Rakovski jamarji so si jo prislužili za raziskovanje in dokumentiranje že dolgo znane izvirne jame Suhadolce (Skadulce) do dolžine 2 km. S tem so postavili nov mejnik, saj je jama postala najdaljši sifon v Sloveniji.

Lisičke v oddaji Lahko noč, otroci!, 22. 5. 2021

»V tem tednu želimo najmlajše poslušalce s ciklom sedmih novih radijskih pravljic tudi spomniti na pomen čebel za človekov obstoj na tem planetu, hkrati pa razpreti pahljačo pravljic, ki jih skriva resnično samosvoja knjižna zbirka Čebelica. Šesta v nizu je pravljica **Anite Leskovec**, v kateri se skriva šest prigod iz sveta zviti in pretkanih lisičk.« (Iz letošnje slikanice Lisičke, ki bodo izšle v zbirki Čebelica.)

Dom na Slivnici vpisan med planinske domove

Upravni odbor Planinske zveze Slovenije (PZS) je na svoji seji 10. junija 2021 sprejel sklep o vpisu Planinskega doma na Slivnici v register planinskih objektov. Čestitke!

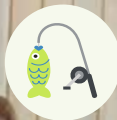

Vidovsko žegnanje z blagoslovom zastav

Pri Svetem Vidu je na žegnanjsko nedeljo po sveti maši potekala slovesnost v čast tridesetletnice slovenske osamosvojitve. V poletno nedeljsko jutro je zadonela Zdravljica mešanega cerkvenega pevskega zbora, duhovnik **Branko Setnikar** je blagoslovil izobešene zastave v čast prazniku in številne druge, ki so jih farani prinesli k blagoslovu, da so slavnostno zaplapolale na dan osamosvojitve.

Častna člana RD Cerknica

12. junija so imeli člani Ribiške družine (RD) Cerknica občni zbor. Udeležilo se ga je 32 članov. **Jožetu Abrahamsbergu** in **Francu Pencu** so podelili priznanje za častna člana RD Cerknica. Priznanje je zahvala za dolgoletno članstvo in požrtvovalno delo.

Praznovali visoke jubileje

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih namreč prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V juniju je 90. rojstni dan praznoval **Anton Kranjec** z Rakeka. Čestitke!

Avtorica: Polona Otoničar Pajk Fotograf: Ljubo Vukelič

Branka Hobič

Kinologinja oziroma kinološka inštruktorica z licenco, kinološka sodnica, sodnica za agility Branka Hobič že 17 let živi v Grahovem, kamor se je preselila iz Borovnice, rodila pa se je v Poljanski dolini.

Branka Hobič je trenutno mentorica dvema osebam, ki prevzemata vse v povezavi z njeno pasjo šolo na Vrhniki. Je tudi med ustanoviteljicami in začetnicami uvajanja terapij s pomočjo psov po ustanovah v slovenskem prostoru, ena od ustanoviteljev slovenskega društva za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagačke, bila je prostovoljka v Univerzitetnem rehabilitacijskem inštitutu Soča, Mladinskem klimatskem zdravilišču Rakitna, različnih domovih za ostarele, tudi v osnovnih šolah. Srečevala se je z otroki s posebnimi potrebami, s posamezniki po poškodbah, z onkološkimi in dementnimi bolniki, oslabelimi, s pacienti z nevrološkimi in degenerativnimi obolenji, pomagala je tudi ustanoviti Športno-kinološko društvo Cerkniške šapke, je pa tudi članica uredniškega odbora revije, ki jo izdajajo Tačke pomagačke.

Ob pogovoru z njo se zdi, da je njeno celotno življenje prepleteno s štirinožci. A njena ljubezen do psov ni od nekdaj. V otroštvu se jih je celo bala, saj sta imeli z mamo enkrat neprijetno srečanje s psom, saj je mamo ugriznil. A ko je živela v Borovnici, je njen partner opravljal delo ponoči, zato je bila sama doma. Predlagal ji je, da ji kupi psa, da je ne bo strah. In ji ga tudi je. Seveda se ga spominja z veseljem, tako kot tudi svojih drugih kužkov, posebej Gustava ter Puškina, do katerega je prišel le tisti, ki se ga ni bal ... Brankina predavanja na temo psov so številna, denimo Svet skozi pasje oči; Pes, ljubeč družabnik starejšim; Kako pa je biti pes – razumeti psa, njegove potrebe in vrline od mladička do starostnika ... Imela je tudi svojo psarno FCI, ki se je imenovala Ognjena.

Kar nekaj let je Branka imela v Borovnici pasji hotel, psi so imeli za skakanje in tekanje na voljo kar 1500 m². Najbolj se spominja dogodka, ko so prišli lastniki po psa, ki ga je v času gostovanja v njenem hotelu počesala. »Toliko dlake je šlo od njega, da ga niso prepoznali. Od takrat sem psa vsakič ob prihodu v hotel pred lastniki počesala,« mi pove. In doda: »V izogib težavam.«

Branki so blizu tudi estetika, fotografiranje in poezija. Doma nima le knjižne police, temveč kar sobo s knjigami, med katerimi ne najdemo le slovenskih, ampak tudi tuje: denimo Dog training, Rund um den Hund, Training your dog ... Med pesniki ji je ljubih kar nekaj, med njimi tudi Fran Milčinski Ježek in France Prešeren ... Estetika ji je blizu zaradi sestre, ljubiteljske oblikovalke, ki ima v Grahovem svoj atelje, sicer pa pol leta živi v Švici, pol leta pa v Sloveniji. Branka ima zelo lep odnos do slikarjev, v njeni lasti so velike slike Ivana Cankarja in Martina Krpana, ki ju je upodobil Božo Strman - Mišo. Steno pa krasi tudi umetnina Toneta Urbasa, ki ji je za rojstni dan podaril sliko z oranžnimi oblaki.

Poezija ne bogati le njene domače knjižnice, na steni spalnega prostora lahko preberemo: »Tam, kamor greš ti, jaz ne znam. Ostala bom tukaj, čuvala ptice in božala dan.«

Kar nekaj misli ji je na steno napisala prijateljica in slovenska pevka Mia Žnidarič.

Branka zelo rada kaj pove v svojem rodnem narečju, denimo povabilo na njeno predavanje bi v poljanščini zvenelo: »Prelub ledje, nau vam žou, čeu te paršl.« In kako Branka reče številki 77? »Dve rounci. Rounca je motika, dve motiki izgledata kot zapisano število 77.«

Dolgo časa je Branka Hobič menila, da je Poljanska dolina najlepši kraj na svetu. Da ni nič lepšega od doživetij, pogledov, ki jih ponujajo kraji tam. A mnenje je kmalu po selitvi na Notranjsko spremenila. »Grahovo je prelepo in tudi ljudje tukaj, sosedge so mi všeč,« mi pove. V rodne Poljane se vsako leto vrača. Tam pozna še veliko ljudi. Vsako leto gre večkrat na obisk tudi k sestri na Kras, k bratu v Tolmin in k sestri v Švico, pa tudi v Indijo, kjer obišče nečakinjo in se udeleži na kliniki tritedenskega čiščenja telesa po metodi ajurveda.

Brankino življenje je res polno in zmanjkuje prostora, da bi vse opisala. Če pa imam priložnost omeniti še vsaj eno dejavnost, lahko omenim garažni bazar, ki ga na dve ali tri leta s sestro organizirata v Grahovem. Na njem prodajata kape, rokavice, šale ipd. oziroma kar darujejo prijatelji, denar pa je namenjen sterilizaciji in kastraciji psov in mačk.

Izlet z vlakom v Novo mesto

📷 Boža Vesel

Članice in člani Društva upokojencev Rakek smo se v velikem številu zbrali na železniški postaji in se z vlakom odpeljali proti Ljubljani. Zasedli smo sedeže na vlaku in ugotovili, da nas maske ne ovirajo, tako hitro so stekli pogovori. V Ljubljani smo prestopili na drug vlak, ki nas je odpeljal proti Novemu mestu, prestolnici Dolenjske. Vožnja po enotirni železnici, ki je v zelo slabem stanju in ima številne postaje, traja dve uri. Na postaji nas je počakal vodič in nas popeljal po starem mestnem jedru, ki se nahaja na skalnem polotoku v rečnem zavoju reke Krke. Prenovljen Glavni trg z rotovžem

in arkadami je spet postal prostor druženja, srečevanja – dnevna soba mesta. Odpravili smo se proti Bregu, nekoč predelu manj premožnih Novomeščanov, manjših obrtnikov in delavcev. Strnjen niz hišk, naslonjenih na ostanke srednjeveškega mestnega obzidja visoko na skali nad reko Krko, tvori znamenito novomeško veduto. Ogledali smo si Kapiteljsko cerkev, eno od najprepoznavnejših znamenitosti Novega mesta. Okrepčali smo se z enolončnico, sladico in kozarcem cvička. Poiskali smo senco dreves, saj je sonce že močno grelo, in se hladili s sladoledom. Vožnja z vlakom v vročini brez klime je prav posebno doživetje. V Ljubljani smo prestopili na moderen mednarodni vlak, nekateri pa so se odpeljali z avtobusom. Ugotovili smo, kako enkratna je brezplačna vozovnica za upokojence, in sklenili, da jo bomo kmalu spet uporabili. ■

Mali modeli vojaških vozil

📷 Anita Leskovec 📷 Tine Mauer

V vitrini mladinskega oddelka Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica razstavlja dvanajstletni sedmošolec **Matic Kočever**. Na ogled je postavil male modele vojaških vozil znamke Revell, ki jih izdeluje v prostem času. Med njimi so npr. najboljše britansko vojaško letalo iz druge svetovne vojne Supermarine Spitfire Mk.22/24, Spitfire, najlegendarnejše letalo druge svetovne vojne, zgrajenih je bilo več kot 22.500 v nešteto različicah, bojno letalo P-51D Mustang, ki je doseglo največjo hitrost 721 km/h, ter legendarni model T v medicinski različici iz leta 1917. Prvi proizvodni avtomobil je bil namreč med prvo svetovno vojno spremenjen v medicinsko vozilo. Modeli so v različnih razmerjih glede na svojo dejansko velikost in zlepljeni iz različnega števila delčkov. Najzahtevnejši med njimi, izdelava pete težavnostne stopnje, je britansko vojaško letalo. Sestavljeno je v merilu 1 : 32, zlepljeno iz 118 različnih delov, veliko truda pa je zahtevalo tudi zaključno barvanje. Veselje, natančno delo in vztrajnost se obrestujejo. Ob ogledu razstavljenih vozil se do konca poletnih počitnic lahko o tem prepričate tudi vi. Vabljeni! ■

Križna jama ponovno odprta za ogled

📷 Gašper Modic

Po dolgem času je Križna jama 1. junija ponovno odprla vrata obiskovalcem. Zaradi preprečevanja koronavirusa je bila za vse ogledne zaprta kar sedem mesecev. Ta čas je društvo izkoristilo za obnovitvena in vzdrževalna dela ter več raziskovalnih in fotografskih akcij.

V juniju smo že tradicionalno organizirali dan odprtih vrat Križne jame za občane in občanke občine Cerknica in jim omogočili, da so si brezplačno ogledali del Križne jame z vožnjo po I. jezeru. Letos so imeli občani in občanke zaradi znanih ukrepov (manjše skupine) na voljo kar tri termine. Odziv je bil kot vsa zadnja leta zelo dober, saj si je jama v vseh treh terminih ogledalo več kot 70 občanov, ki so bili nad videnim navdušeni, še posebno pa jim bo v spominu ostala vožnja s čolnom po I. jezeru, saj je bila voda izjemno čista. Dogodek delno sofinancira tudi Občina Cerknica. S sprostitevjo ukrepov se bo med letom izvedlo tudi precej ostalih dogodkov v organizaciji našega društva. O njih bomo obiskovalce obveščali na spletni strani www.krizna-jama.si, Facebook in Instagram profilu ali ostalih medijih, kot so Slivniški pogledi. Za vse tiste, ki si Križne jame niste mogli ogledati v juniju, pa še namig, da bo to ponovno mogoče v novembru. ■

Srečanje prostovoljcev v Loški dolini

📷 Nina Jerič

Prostovoljci Rdečega križa smo se dobili v vasi Nadlesk v Loški dolini. V športnem društvu so nas lepo sprejeli domačini in naši prostovoljci ter načrtali pot pohodu. Kolovoz nas je pripeljal do Podcerkve, kjer smo se ustavili pri Zavodu Ars Viva in pozdravili **Bena Žnidaršiča**, ki je predstavil delovanje in program zavoda. Z navdušenjem smo si pogledali tudi galerijo, nato pa smo se napotili proti cerkvi svetega Martina. Z zgodbami in zgodovino krajev nas je vseskozi seznanjal **Franc Ješelnik**, ki ga je dopolnjeval domačin **Bogomir Komidar**. K dobremu vzdušju je prispeval **Anton Kirasić**. Po uri in pol hoje smo se zopet vrnili v vasico Nadlesk in se ustavili pri cerkvi svete Jedrti, ki so nam jo predstavili domačini. Lakota in žeja sta nas prisilili k vrnitvi v brunarico, kjer smo se okrepčali in se družili. Veselimo se že prihodnjih skupnih srečanj in spoznavanja naših krajev. ■

Obletnica jutranje vadbe

📷 Danica Štefančič 📷 Lidija Leskovšek

Telovadke društva Šola zdravja oziroma skupina Studenec iz Ivanjega sela, ki deluje v okviru Društva upokojencev Rakek, je 5. junija praznovala peto obletnico jutranje vadbe tisoč gibov po metodi dr. Grishina. Članice se vsako jutro ob 7.30, ne glede na letni čas, zberejo na prostem, pri Studencu, se razgibajo, zapojejo himno in zadovoljne pričnejo dan. Ob peti obletnici so pred gasilskim domom v Ivanjem selu pripravile srečanje s krajski in predstavile vadbo. Na prireditvi je sodelovala plesna skupina Frajle z Rakeka. S svojim prihodom sta nas počastila tudi cerkniška skupina Gozdne korenine in predsednik društva upokojencev **Franci Albreht**. Za vse prisotne so članice pripravile pogostitev in poskrbele za prijetno vzdušje, ki ga je glasbeno obarval harmonikar **Benjamin Škrab**. ■

topdom
mfm intarzija 30 let

Naj bo vaš dom najlepši

TOP PONUDBA ZA:

gradnjo
obnovo
kopalnico
vrt in okolico

Hvala, ker z nami gradite že 30 let!

GRADBENI CENTER **MFM INTARZIJA PRESTRANEK**

Kaj pa tebe muči?

☞ Sara Smaić 📷 arhiv zavoda

Zavod Samostojen si že vrsto let opravlja različne strukturirane delavnice z učenci višje triade osnovne šole. Glede na evalvacijo preteklih delavnic smo se letos odločili, da običajno izobraževalno delavnico »Prehod v srednjo šolo« dopolnimo s pogovorno delavnico »Kaj pa tebe muči?«, s pomočjo katere smo ugotavljali, katere skrbi in težave pestijo devetošolce.

Delavnico smo zasnovali tako, da smo učencem razdelili anonimne ankete, na katerih so obkrožili trditve, ki veljajo zanje in se lahko z njimi poistovetijo. Glede na našo delavnico so prevladujoče skrbi devetošolcev, pričakovano, vezane na srednjo šolo in aktualno pandemijo. Poleg tega smo ugotovili, da se devetošolci spopadajo tudi s tiskami, povezanimi z javnim nastopanjem ter prevelikimi pričakovanji staršev, predvsem glede šolskega dela ter sprejemanja – večkrat so obkrožili trditve, da jih odrasli ne jemljejo resno. Med odgovori je bila visoko umeščena tudi trditev »Želim si vedeti več o tabu temah«, zato smo osvetlili nekatere tematike. Delavnico smo zaključili z mislijo, da se je pomembno pogovarjati o vseh aspektih našega življenja, tudi o tistih, ki jih naša kultura označuje kot neprimerne ali neustrezne, saj se v življenju srečujemo z veliko nepredvidljivimi stvarmi. ■

Likovniki in mozaičarke KD Rak ne mirujejo

☞ 📷 Karmen Petrič

V aprilu so člani likovne sekcije Kulturnega društva (KD) Rak Rakek razpisali že 16. Ex-tem-pore Rak Rakek. Letos so ustvarjali na dve temi: Lepote Notranjske in Rože slikam, da jih ohranim žive (Frida Kahlo). Na razpis se je odzvalo 33 ustvarjalcev iz Ljubljane, Domžal, Nove Gorice, Logatca, s Krasa, iz Cerknice in domačega društva. Prevladujejo motivi cvetja. Udeleženci so ustvarjali v tehnikah slikanja z akrilom, oljem, pasteli ali v akvarelu ter pirografiji. Dela je pregledala komisija v sestavi akademikov **Božidarja Strmana - Miša**, **Bojana Klančarja** in **Martina Petriča**. Podelili so tri priznanja odličnosti. Prejeli so jih **Eva Ule** (KD Rak Rakek) za sliko Uršuline štenge, **Tomaž Čuček** (KD Rak Rakek) za pirografijo Krokar ter **Maja Gostinčar** (Društvo likovnikov Ljubljana) za sliko Spominjam se. Zaradi znanih ukrepov svečanega odprtja razstave ni bilo. Likovniki in mozaičarji KD Rak Rakek pa tudi v juniju nismo mirovali. 25. in 26. junija smo v okolici planinskega gradu in na Cerkniskem jezeru organizirali likovno kolonijo. 27. junija smo pripravili že drugo Galerijo ob Cerkniskem jezeru. Svoja dela so razstavili likovniki, premierno pa smo na ogled postavili »kuhinjske mozaike«, ki so jih mozaičarke KD Rak Rakek ustvarjale v zimskih mesecih. ■

Priznanja Frana Gerbiča

☞ www.cerknica.si 📷 Ljubo Vukelič

9. junija je v Kulturnem domu Cerknica potekala slavnostna podelitev nagrad in priznanj Frana Gerbiča, ki jih podeljuje Zveza slovenskih glasbenih šol za večletno nadpovprečno uspešno delo na področju glasbenega izobraževanja. Podeljevanje nagrad je vsako leto v Cerknici, v rojstnem kraju dirigenta, skladatelja, tenorista, pedagoga in rodoljuba. Na letošnji prireditvi, ki jo je povezovala **Karmen Cestnik**, so podelili priznanja in nagrade za leti 2020 in 2021, saj je zaradi epidemije lanskoletna prireditev odpadla. Dobitniki priznanj Frana Gerbiča za leto 2020 so **Nuška Gregorič**, **Nataša Puconja**, **Monika Vehovec**, **Sašo Lamut**, **Davor Mikulič** in **Alojz Stradar**. Dobitnika nagrade Frana Gerbiča za leto 2020 sta **Vildana** in **Vlado Repše**. Dobitniki priznanj Frana Gerbiča za leto 2021 so **Nataša Burger**, **Irena Jošt** in **Valter Kukovič**. Dobitnika nagrade Frana Gerbiča za leto 2021 sta **Tomaž Plahutnik** in **Nikolaj Žličar**. Koncertni program so pripravili učenci Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana, učitelji Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica ter nagrajenci 49. TEMSIG 2020 iz Glasbene šole Sežana, Zasebne glasbene šole Muta, Konservatorija za glasbo in balet Maribor in Akademije za glasbo Ljubljana. Zbrane so nagovorili predsednica Zveze slovenskih glasbenih šol **Radmila Bikič Magdič**, župan občine Cerknica **Marko Rupar**, direktor Zavoda RS za šolstvo **dr. Vinko Logaj** in predsednica Komisije za podeljevanje nagrad in priznanj Frana Gerbiča **Metka Podpečan**. ■

Pohod po Učni poti Drvošec

📷 Boža Vesel

Po daljšem premoru smo lahko spet začeli z dejavnostmi društva. Druženja smo že močno pogrešali. Članice in člani Društva upokojencev Rakek smo se namenili sprehoditi po učni poti Drvošec, ki je bila v okviru akcije Moja dežela – lepa in gostoljubna izbrana za najboljšo tematsko pot. Z avtomobili smo se odpeljali do Ribiškega kota in se peš odpravili po gozdni stezi ob Cerkniskem jezeru. Iz učnih tabel ob poti smo izvedeli veliko o živalih, legendah, ekosistemih in običajih. Opazovanju ptic pa so namenjene opazovalnice na poti. Pogled z opazovalnic na razsežno, s soncem obsijano jezero je bil osupljiv. Cerkniško jezero nam skozi letne čase kaže popolnoma različne obraze, zato smo se odločili, da ga večkrat obiščemo. ■

Dan za spremembe v DEOS Cerknica

📷 Sara Smaič 📷 arhiv DEOS Cerknica

Vsako leto 10. aprila poteka vseslovenski Dan za spremembe, katerega pobudnik je Slovenska filantropija. Letos je bil namenjen premagovanju osamljenosti. Različne organizacije po Sloveniji so pripravile dogodke za širši krog ljudi. V Zavodu Samostojen si iz Cerknice smo v aprilu želeli izvesti koncert za stanovalce in zaposlene v DEOS, Centru starejših Cerknica, a nam razmere izvedbe niso dopuščale, zato smo ga preložili na 25. maj. Na koncertu Pomladni poljub pesmi so prepevale **Tinkara Nared, Maša Simčič in Urša Mršnik**. Za sodelovanje se najlepše zahvaljujemo osebju in stanovalcem DEOS Cerknica, ki so nas sprejeli medse z odprtimi rokami. Upamo, da bomo podobno druženje lahko kmalu ponovili. ■

Ste pripravljeni na
nove dimenzije?

Popolnoma novi BAYON.

Predstavljamo vam povsem novi BAYON. Naš novi elegantni križanec – SUV, zasnovan tako, da izstopa iz vseh perspektiv. Zaradi višjega položaja sedenja se boste počutili samozavestno. To združite s prvovrstnimi varnostnimi asistenčnimi sistemi, vrhunsko povezljivostjo, blagim hibridnim pogonom in tako ste pripravljeni na katerikoli cesti, ob katerikoli priložnosti.

 HYUNDAI

5

GARANCIJE

Poraba goriva: 5,203 – 5,706 l/100 km; emisije plinov CO₂: 118 – 129 g/km.

Emisije onesnaževal zavrženega zraka iz primesta pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povzrašanju koncentracij prilepnega ozona, delcev PM_{2,5} in PM₁₀ ter dušikovih oksidov.

Avtohiša Zalar d.o.o., Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče tel: 040 490 070, 031 331 919
www.avtohisozalar.si, prodaja@avtohisazalar.si, Facebook, Instagram, Twitter

Avtorica: **Maruša Mele Pavlin**

Jernejčkova kovačija

Grahovo je obcestna vas, ki je svojo lego znala bistveno bolje unovčiti v preteklosti. Med nujno potrebnimi obrtniki v kmečko-furmanskem okolju so bili tudi kovači. V Grahovem sta bila to oče in sin, Jernej in Matevž Hiti. Dovolj pridna in bistra, da kovačiji tudi spremembe na podeželju niso šle do živega.

»Moj pradedek Jernej Hiti se je leta 1858 rodil na Andrejčjem na Blokah,« pripoved o Jernejčkovih kovačih začelja **Marko Udovič**. »Kot 17-letni fant se je prišel učiti v Grahovo. Tukaj je spoznal mojo prababico in se poročil. Ko se je izučil, je šel nazaj na Bloke in imel kovačijo v Velikih Blokah. Ta čas pa je kovačija v Grahovem, kjer se je izučil, propadla. Kupil jo je in se leta 1886 z družino naselil v Grahovem. Moj stari ata Matevž je bil leta 1883 rojen na Blokah. Jernejčkova kovačija oz. hišno ime Jernejčkovi je nastalo po imenu pradeda Jerneja, ki je bil bolj majhne rasti in so ga vaščani imenovali »Jernejček«, in to hišno ime se je obdržalo do danes.«

Jernej je poskrbel, da je šlo znanje v naslednji rod. Kovača sta postala sinova Janez, ki je imel kovačijo v Begunjah pri Cerknici, in Matevž, ki je ostal na domu. Matevž se je pri očetu začel učiti, ko je štel petnajst let. V letih 1904 in 1905 je naredil še podkovsko šolo v Ljubljani. »To je bila neke vrste poklicna šola, trajala je dve zimi. Za tiste čase je dobil najboljšo kovaško izobrazbo,« danes meni njegov vnuk. Matevž Hiti, poslej mojster kovaštva in podkovski kovač, se je pri delu pridružil očetu Jerneju in ostalim delavcem na kovačiji. Hitija sta imela od enega do dva pomočnika in od enega do dva vajenca. V mogočni kovačiji se je obrti izučilo precej mladih fantov. Dela jim ni zmanjkalo, potili so se po dvanajst ur na dan, a nikoli niso začenjali prav zgodaj. »Ni bilo take naglice kot zdaj,« pristavlja Marko Udovič. Živino je »obrajtal« hlapec, kovači so začeli delati okoli osme ure,

ob poldne so pojedli kosilo, se odpočili in nato delali, dokler se je dalo. K Jernejčkovim so zavijali konji in voli, izdelovali so tudi vozove. Jernej je gotovo znal poskrbeti za vzdušje, saj je bil dober harmonikar. »Stari ata je rekel, da je pradedek več s harmoniko zaslužil kot s kovaštvom.« Igral je na veselica in porokah. Običaj je bil, da je moral godec ugotoviti, katera od predstavljenih deklet je nevesta. Podtaknili so mu namreč veliko lepo oblečenih žensk. Jernej je hitro pogruntal, po koliko so hruške. Vedno je zaigral pesem, ki je šla nekako takole: »Preljubi moj dom, zdaj te bom zapustila ...«, in nevesta je planila v jok.

Od ur do svedrov

Jernejevo kladivo je za vedno omahnilo leta 1936, Matevževo skoraj 75-letno delovno dobo je prekinila internacija leta 1943, delo je nadaljeval po vojni. Vajencev in pomočnikov ni imel več, bistri in pridni mož pa je našel »tržno nišo«. V obdobju, ko so obnavljali v vojni poškodovano državo, gradili tovarne, hidroelektrarne in podobne objekte, se je preusmeril v izdelovanje svedrov. Tudi po več sto jih je zahtevalo eno naročilo. Najbolj so šli tisti v velikosti od 5 do 22 mm. Umril je leta 1978, še pet let pred smrtjo, ko je imel 90 let, je aktivno delal – koval! »Samo tega se je bal, da bo star in da ne bo mogel delati. Dobro se je namreč spominjal, kakšen revež si bil včasih, če si bil star in nisi mogel delati,« nas vnuk Marko, sin Matevževe najmlajše hčerke, prestavlja v čas dedkove mladosti.

Kjer se vihti kovaško kladivo, mora goreti tudi ogenj. Pri Jernejčkovih so v kovačiji kurili s koksom in ogljem. »Še v začetku šestdesetih let smo v našem gozdu skuhalo kopo oglja za starega ata,« pripoveduje vnuk in nadaljuje: »v vseh naših gozdovih so bile kope, »ognce«. Če se je le dalo, se je oglje naredilo doma.« Ker kuhanje oglja, kot vsaka obrt, zahteva znanje, so za to opravilo najeli delavce. Marko Udovič, diplomirani inženir gozdarstva, pristavi, da je zelo dobro bukove oglje, še boljše pa je tisto iz leske.

Kdo bi si mislil, da v rokah kovača ni bila le gola moč, Matevž Hiti je bil tudi finomehanik. Željo, da bi bil urar, je med svetovnjima vojnama

Marko Udovič s svedrom, ki ga je izdelal njegov stari ata Matevž Hiti. (© Ljubo Vukelič)

potešil z ljubiteljskim popravilom ur. Očitno je imel precej dela, dovolj, da ga je financarjem zatožil urar iz Cerknice. Hitro je ugotovil, da ga hodijo žandarji nadzirat v kovačijo, kaj dela. Čez dan, ko so nosove molili v kovačnico, je pridno koval, zvečer, ko je v kamri popravljaval ure, pa jih ni bilo naokoli. Kot je pripovedoval vnuku, so imeli ljudje takrat veliko ameriških ur. Rezervne dele so mu iz ZDA pošiljali sorodniki. Ni se lotil le žepnih ur, popravljaval in obnavljal je tudi cerkvene ure v marsikaterem zvoniku. Okoli leta 1920 so ga angažirali za popravilo ure v cerkvi pri Sveti Trojici. Ura ni šla oziroma je

Jernej Hiti se je podpisal na kovana vrata kapelice na Stari cesti nad Grahovim. (© Maruša Mele Pavlin)

zaostajala. Sicer pregovorno varčni Bločani niso varčevali pri »šmiru in olju«, s katerima so mazali urni mehanizem. Ura je bila tako zapackana, da je močno zaostajala. Stari ata Marka Udoviča je uro razdril in kolesje, na veliko grozo vaščanov, ožgal na nekaj otepih slame, ga dobro očistil, uro sestavil in ta je potem tekla brezhibno. Urnih mehanizmov se namreč ne sme mazati. Njegova dejavnost je bila tudi montaža zvonov; še posebej po prvi svetovni vojni je imel z njo veliko dela. Zvonove iz številnih cerkva so med prvo svetovno vojno pretopili v topove, ko so ti umolkni, pa je bil čas, da iz zvonikov zadonijo novi zvonovi. Nekje v naših ali bloških hribih pa so stare zvonove menda kar zakopali. Župnik je, ko so prišli ponje, rekel, da so jih vzeli že drugi, in tako so ostali. Prav Matevž Hiti je bil tisti, ki je po vojski v grahovsko župnišče obesil zvonček iz takrat le načete cerkve svetega Miklavža.

Kovač zgodb

Vnuku je večkrat rekel, da bi morali samo streho popraviti, pa bi bila cerkev svetega Miklavža, ki so ji streho leta 1942 s topovskim obstreljevanjem preluknjali Italijani, rešena in ohranjena. Ko smo že pri tej slivniški cerkvi – Jernejčkova družina je na srečo ohranila še eno legendo o njenem nastanku. Po prvi naj bi jo postavili v spomin na ljudi, ki jih je tam zasul plaz, po drugi pa naj bi na njenem mestu janičarski poveljnik prepoznal Grahovo kot svojo rojstno vas in se raje zabodel, kot jo napadel. In tretja? Ko so kmetje po marčni revoluciji sredi druge polovice 19. stoletja dobili zemljo v last, je bil na območju katastrske občine Grahovo gozd le v Dolu, torej tam, kjer so razvaline »Miklavove« cerkve, ostalo so bili pašniki. Ta gozd naj bi bil preklet. Kdor je stopil vanj, jo je skupil. Ali ga je ugriznila kača ali se mu je prevrnil voz ali mu je zbezljal konj in tako naprej. Matevž Hiti je vedel povedati, da je bil mir šele, ko so tam zgradili cerkev. Njegova žena, Markova stara mama Marija, pa je pripovedovala tudi, da so v devetdesetih letih 19. stoletja še otroci nosili opeko v Dol, s katero so zgradili cerkev svetega Miklavža. Zgodb o plazu in janičarju ne moremo več preveriti, v pričevanjih zakoncev Hiti pa je kar veliko resnice. Res je, da je bila Miklavževa cerkva prvič omenjena leta 1526

v popisu kranjskih cerkvenih dragocenosti, drži pa tudi, da so zapuščen božji hram obnovili, pravzaprav skoraj na novo postavili leta 1897 pod vodstvom župnika Frana Lakmayerja. Ta je tudi zapisal, da je imel zvon letnico 1641, a je moral naročiti novega, ker ga je – po neumnosti ali pijanosti – ubil Jožef Š. No, Matevž Hiti bi tukaj hitro pristavil svoj pripovedovski piskrček. Vnuku je razlagal, da je zvonček pri »Miklavu« naprej pozvanjal v grahovski cerkvi, ki naj bo jo po letu 1500 požgali Turki. Ta naj bi stala v »Dolenjem koncu«, tam, kjer so zdaj nove hiše. Človek se vpraša, ali je v tej zgodbi odmev svetega Marka, tretje, danes izginule grahovske cerkve, ki naj bi po virih sicer tudi stala v Slivnici. Povejmo še, da so župnija in farani zvon, ki so ga po vojni rešili iz Miklavževe cerkve, leta 2012 podarili Bločanom za v kapelo na Velikem Vrhu.

Matevž Hiti je bil znatiželjen in bister fantič, kot otrok je rad vlekel na ušesa. Z odprtimi usti je poslušal starega Blažičevega strica, mornarja, ki je bil leta 1866 udeleženec bitke pri Visu. Zgodbo o tem, kako so se Avstrijci zaleteli v italijansko ladjo in jo potopili, bi še danes poslušali z velikimi očmi. Tudi sam je oblekel avstro-ogrsko suknjo in se kasneje s svojimi kompanjoni rad pogovarjal o težki preizkušnji. Spoštljiv do preteklosti pa je očitno sledil toku časa. Že po prvi svetovni vojni si je kupil varilni aparat, na acetilen, bržkone prvega na Notranjskem. Popravilo utrganih verig je nato teklo kot namazano. Leta 1940, leto po tem, ko je Grahovo dobilo elektriko, je že imel radio. Leto kasneje ga je vzela italijanska soldateska.

Marko Udovič danes razmišlja, za koliko obrtnikov je bilo včasih dovolj kruha in koliko znanja so premogli. Samo kovačije so bile v Grahovem tri: njihova, pri Kobenclovih, kjer so se tudi pisali Hiti, in pri Fužini, kjer so izdelovali sekire in žage. V tej obrtni kovačiji so imeli vodno kolo, ki je poganjalo veliko kovaško kladivo, poimenovano norec. Staro Jernejčkovo hišo so leta 2013 podrli. Spomin na kovača Matevža Hitija se ohranja prek dela kovaškega orodja in zbirke svedrov. Delo kovača Jerneja Hitija pa se v Grahovem še lahko javno ogleda. Njegova je kovana ograja okoli cerkve, skoval je vrata na pokopališču in vrata pri kapelici na stari cesti, na obeh vratih se je tudi podpisal.

Avtor: **Slavko Tornič** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Policijski orkester zaigral v Cerknici

Med epidemijo covid-19 smo v Policijskem orkestru pripravili program z namenom širiti dobro voljo in optimizem med oskrbovanci domov za starejše po vsej Sloveniji. V začetku junija smo s koncertom razveselili tudi oskrbovance in zaposlene v DEOS, Centru starejših Cerknica.

Zaigrali smo znane zimzelene skladbe, ob katerih se je marsikomu utrnil spomin na pretekle čase. Prepričan sem, da je bil tudi zato odziv prisrčen in koncert nagrajen z bučnim aplavzom. Koncertu je prisluhnil župan **Marko Rupar**, ki je članicam in članom orkestra zaželel dobrodošlico.

Ker Policijski orkester v Cerknici ne nastopa ravno pogosto, bi ga želel bralcem na kratko predstaviti.

Tradicija Policijskega orkestra sega v leto 1948, ko je takratna republiška vlada ustanovila Godbo ljudske milice z namenom zagotavljanja reprezentativnega uradnega pihalnega orkestra za igranje na proslavah, praznovanjih, koncertih in podobnih prireditvah. Skozi čas se je ime orkestra večkrat spremenilo, namen pa je ostal enak.

Področje delovanja orkestra je zelo široko in raznoliko; člani nastopamo na državnih in protokolarnih obveznostih ter proslavah, slovesnostih v okviru policije, dobrodelnih in humanitarnih prireditvah, na samostojnih promenadnih in gala koncertih doma in v tujini.

Po sklepu vlade smo od leta 1994 uradni protokolarni orkester Republike Slovenije, vendar smo imeli svoj prvi protokolarni nastop že tri dni po tem, ko so države Evropske unije priznale samostojnost Slovenije: takratni italijanski predsednik Francesco Cossiga je 18. januarja 1992 uradno obiskal Slovenijo.

Orkester spada med najboljše evropske profesionalne policijske orkestre, odličnost pa mu priznavajo doma in v tujini. Sodelovali smo v številnih domačih in mednarodnih projektih, s priznanimi amerškimi, avstrijskimi, nemškimi, francoskimi, švicarskimi in predvsem nizozemskimi skladatelji ter dirigenti, s solisti, z zbori in ansambli ter drugimi glasbenimi skupinami. Sloves in kakovost orkestra sta k ustvarjanju doslej spodbudila številne skladatelje in

aranžerje, ki so prispevali svoja glasbena dela ter dodatno popestrili in obogatili že tako zajeten notni arhiv.

Izvajamo najrazličnejše zvrsti glasbe, od izvirnih glasbenih del za pihalni orkester, priredb klasične in moderne glasbe, operne in baletne glasbe do popevk, jaza ter narodnozabavne glasbe.

Policijski orkester ima letno skoraj toliko nastopov, kolikor ima leto dni, saj v okviru orkestra deluje tudi več komornih sestavov.

Orkester zaposluje le glasbenike s pridobljeno akademsko izobrazbo, poleg tega pa morajo ti uspešno opraviti tudi avdicijo, na kateri komisija izbere le najboljše. Člani orkestra prihajamo iz vse Slovenije, tudi iz občine Cerknica: z Dolenjega Jezera je tolkalec **Janez Gostiša**, iz Cerknice pa tenorist **Slavko Tornič**.

Člani orkestra smo s svojim glasbenim in operativnim delom, strokovnostjo, zavzetostjo, predanostjo in zavezanostjo dvojnemu poklicu glasbenika in policista v čast in ponos ne le Policiji, temveč tudi slovenski državi.

Policijski orkester med stanovalci DEOS

V začetku sončnega junija se nam je v DEOS, Centru starejših Cerknica ponudila izjemna priložnost, ki je do sedaj še nismo imeli. Nepozabno doživetje s pestrim repertoarjem za različne glasbene okuse so nam pričarali članice in člani Policijskega orkestra pod vodstvom dirigenta **Tomaža Kmetiča**. Ob tako velikem dogodku smo gostili še župana občine Cerknica **Marka Ruparja**, ki nas je počastil s svojim obiskom. Člani Policijskega orkestra ob tej priložnosti niso pozabili pozdraviti in medse povabiti svojega nekdanjega člana, našega stanovalca **Miroslava Matića**. V tako bogatem glasbenem programu so stanovalci in zaposleni zares uživali. ■

✉ Sandra Pirc 📷 Ljubo Vukelič

Komorni zbor Fran Gerbič

☞ Urša Mršnik ☞ arhiv društva

Komorni zbor Fran Gerbič pod taktirko **Jožeta Rajka** je v občini Cerknica in okolici dobro poznan, saj bo naslednje leto praznoval že trideseto leto delovanja. Skupaj s podmladkom, Otroškim pevskim zborom Franček, se uspešno spopada z novimi izzivi, ki jih prinašajo ti nenavadni časi.

Ob vstopu v leto 2021 so nam vse dobro zaželeli s čudovito priredbo Mežkovega Božičnega drevesa, kjer je vlogo solistke s čudovitim sopranom prevzela **Vilina Rajk**. Na pomlad smo lahko pevce spremljali še na dveh prireditvah, ki sta bili predvajani na spletu. Zapeli so pred spomenikom na Rakeku v počastitev rakovškega krajevnega praznika ter pred zelško cerkvijo ob dnevu upora proti okupatorju.

Tradicionalni zelški koncert je že drugo leto zapored zamenjal koncert na prostem, tokrat na ploščadi pred Kulturnim domom Cerknica. S »flash-mobom« zimele pesmi Dan ljubezni pa so presenetili obiskovalce kavarne Na tržn'c, kjer so jim v mimohodu najprej zapeli basi in tenorji, potem pa so se jim pridružili še soprani in alti.

Izredno so ponosni na skladatelja Frana Gerbiča, čigar ime nosijo, zato so z veseljem sodelovali na prireditvi ob odkritju njegovega doprsnega kipa. Društvo sta zastopali sopranistki **Urša Mršnik** in Vilina Rajk, ki sta zapeli dve njegovi pesmi. Komorni zbor Fran Gerbič ima za svoj jubilej v prihodnji sezoni smeje načrte, obenem pa v svoje vrste vabi nove člane. Več si o društvu lahko preberete na njegovi spletni strani. ■

Poletje v čipkah

☞ Tatjana Gostiša ☞ Ljubo Vukelič

Prvi vikend v juniju smo v sekciji klekljaric Kulturnega društva (KD) Rak Rakek uspeli izvesti tradicionalno letno razstavo čipk. V tem šolskem letu smo članice klekljale večinoma doma, zato smo se odločile, da letos izdelujemo čipke, ki so enostavnejše in jih vsaka članica lahko z osnovnim znanjem izdelata tudi samostojno. Letošnje razstavne panoje so zapolnile drobne čipke metuljev, rož in srčkov, različnih tehnik in v beli barvi. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi motiv zdravnih rastlin, ki so že lani krasile razstavne prostore. Vsi tisti, ki ste zamudili razstavo, si čipke lahko ogledate v vseh enotah Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica, kjer bo potekala potujoča razstava. Z novim šolskim letom vabimo v svojo družčino nove članice in člane, ki imate radi ročna dela in dobro družbo. Naj poudarimo, da imamo v Sloveniji tudi veliko moških mojstrov izdelave čipk. Naša sekcija je primer dobre prakse medgeneracijskega sodelovanja – naša najmlajša članica ima 15 let, najstarejša pa nekaj čez 80. Na srečanjih je vedno prisotna odlična mentorica **Zmaga Rajjevič**. Klekljanje je zabavno in sproščujoče; lahko je tudi ena od terapij za zdravo počutje, saj uporabljamo fino motoriko rok in krepimo um. ■

Fotograf Janez Bogataj in pesnica Ifigenija Simonovič

☞ ☞ Marija Hribar

Junija smo v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica odprli fotografsko razstavo **Janeza Bogataja** z naslovom Osredotočenost pogleda/brezmejnost dialoga, ki prinaša portrete slovenskih in tujih pisateljev in pisateljic s konca 20. stoletja in začetka 21. stoletja. Razstava v Cerknico prihaja iz Cankarjevega doma in Mestne knjižnice Kranj. V osemdesetih letih 20. stoletja je Janez Bogataj portretiral slovenske ustvarjalce, leta 2018 pa je na pobudo Slovenskega centra PEN fotografiral jubilejno, 50. Mednarodno srečanje pisateljev na Bledu, ki se ga je udeležilo osemdeset gostov iz tujine. Nekateri izmed njih so takrat obiskali tudi cerkniško knjižnico, ki jim je na široko odprla svoja vrata.

Pesnica **Ifigenija Simonovič** je bila med letoma 2017 in 2020 predsednica Slovenskega centra PEN, ki je bil četrti PEN center na svetu, saj deluje že od leta 1926. Ifigenija Simonovič je na večeru predstavila fotografa Janeza Bogataja in brala poezijo slovenskih in tujih avtorjev (B. Pasternak, W. H. Auden, Vitomil Zupan, Dane Zajc ...) ter tudi nekaj svojih še neobjavljenih pesmi. Razstava fotografij je na ogled do 23. julija v prireditvenem prostoru cerkniške knjižnice. ■

Avtorica: **Vesna Telič Kovač** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Poletni večer

Ob 30. obletnici, ko se je pod lipo na cerkniškem Taboru zbrala množica Notranjk in Notranjcev, ponosnih ob rojstvu nove, naše države, nas je v topel poletni večer ponesla ena najmarkantnejših melodij slovenskega filma, Kozinova Na svoji zemlji.

Na svoji zemlji smo že 30 let in že 22. je cerkniška godba s podporo domače občine vsem nam na predvečer praznika poklonila koncertni poletni večer v počastitev dneva državnosti. Slavnostni govornik 22. Poletnega večera, župan **Marko Rupar**, je poudaril pomen občin v razvoju Slovenije in zaželel srečo občin in državi.

Kulturno društvo (KD) Godba Cerknica je v kratkem časovnem obdobju, ko so bile orkestru dovoljene vaje, pripravilo koncertni program, v katerega je dirigent **Mitja Dragolič** vključil tudi priredbe rokarskih klasik za pihalne orkestre. Po Kozinovi temi za prvi slovenski zvočni celovečerni igrani film so godbeniki odigrali skladbo Jesus Christ Superstar iz legendarne rock opere Lloyd Webbra iz leta 1970. **Peter Tomšič**, **Luka Kraševc** in **Frančišek Križ**, trobilni trio mladih godbenikov, ki svoje izobraževanje nadaljujejo v glasbeni smeri, je odigral duhovito skladbo za trobente Bugler's Holiday ameriškega skladatelja Leroya Andersona, godba pa je nadaljevala z znano pesmijo Queenov Bohemian Rhapsody.

Trobilni ansambel Godbe Cerknica, ki se je predstavil tudi konec maja v Laškem na Festivalu komorno-instrumentalnih skupin, je odigral eno izmed skladb s festivala, Vandrovca Tomaža Habeta. Venčku priredb slovenskih ljudskih pesmi s trobilci je sledil še Venček popevk, ki ga je za svoj pihalni orkester priredil Dragolič.

Za zaključek godbenega večera, ki ga je vodila **Vesna Telič Kovač**, so glasbeniki odigrali in tudi odpeli novo himno slovenskih godb Tra-ta-ta Bojana Adamiča, domači Tabor Janeza Vidriha in skladbo Zlatorog Vinka Štrucla.

Mitja Dragolič je tokrat vodil tudi Big Band Cerknica, ki je s solistko **Marjeto Prudič** nadaljeval in zaključil glasbeni predpraznični večer v počastitev treh desetletij samostojne Slovenije. Koliko je simbolike v pihanju vetra, ki je pihalnemu orkestru mestoma narekoval tempo in hkrati prevetрил vse zbrane?

Odkritje spomenika Franu Gerbiču

18. junija sta župan **Marko Rupar** in direktorica knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica **Marija Hribar** pred Gerbičevo rojstno hišo na Taboru odkrila doprsni kip skladatelja, opernega pevca, dirigenta, pedagoga, rodoljuba in tudi pobudnika Narodne čitalnice v Cerknici Frana Gerbiča.

Kip je delo akademske kiparke **Milene Braniselj**, v prostor pa ga je umestil arhitekt **Marijan R. Loboda**. Marija Hribar je poudarila, da je pomembno, da je spomenik fizično umeščen v prostor, da ga vidimo, ko gremo mimo, da se spomnimo na Gerbiča in njegovo delo. »Postavitev je torej zahvala Gerbiču, po drugi strani spomeniki utrjujejo našo identiteto, prav tako obeležja pomagajo pri uveljavljanju Notranjske, Cerknice kot pomembnega središča kulture in ustvarjalnosti,« je povedala.

Župan se je zahvalil Mariji Hribar, ki nas povezuje z rojaki in zgodovino, za uspešno vodenje knjižnice in prispevek k domoznanstvu. Poudaril je, da je ohranjanje dediščine prioriteta občinske uprave, vendar je na žalost občinski proračun omejen, zato so primorani sklepati kompromise. Obljubil je, da bo Občina Cerknica nadaljevala celostno urejanje Tabora in tudi Gerbičeve rojstne hiše. Za glasbeni program so poskrbele **Katarina Skuk**, **Vilina Rajk** in **Urša Mršnik**. ■

☞ Maruša Opeka ☞ Ljubo Vukelič

Obisk evropske poslanke Ljudmile Novak

27. maja so se učenci 8. a- in 8. b-razreda Osnovne šole »Jožeta Krajsca« Rakek v okviru pouka domovinska in državljanska kultura in etika (DKE) srečali z evropsko poslanko **Ljudmilo Novak**. Predstavila jim je svojo življenjsko pot od srednješolske učiteljice, županje do poslanke v Evropskem parlamentu. Zbrali smo nekaj utrinkov. **Sara Ivančič**, 8. a: »Učenci smo se veliko naučili o Evropskem parlamentu in o poslankinih preteklih funkcijah. S seboj je prinesla tudi svojo avtorsko knjigo Tine in Tilka Rešilka, ki govori o njenem rojstnem kraju in o pomenu čiste pitne vode. Veliko smo izvedeli tudi o njenih službenih potovanjih in njenem osebnem življenju.« **Matic Vodošek**, 8. b: »Naučili smo se, v katerih jezikih se sporazumevajo in da si pomagajo s prevajalci. Ugotovili smo tudi, da ima Evropski parlament več kot samo en sedež, vendar je glavni še vedno v Bruslju. Povedala nam je tudi, na katerem področju dela.« **Ana Potužak**, 8. b: »Bilo je zelo zanimivo in navdihujoče. Spoznali smo veliko novega o EU in vlogi Slovenije v EU. Predstavitve je bila zelo zanimiva in na preprost način predstavljena. Zelo smo ji hvaležni, da si je vzela čas in nam predstavila Evropski parlament.« **Ana Udovič** in **Emma Paradiž**, 8. b: »Pri uri DKE nam je na zanimiv način razložila svoj vsakdan in položaj v Evropskem parlamentu. Zastavili smo ji lahko tudi vprašanja, na katera je rade volje odgovorila. Ura je bila zanimiva in poučna.«

© Silvestra Kotar

Učenje je lahko tudi zabavno

To šolsko leto je bilo za učence in učitelje dober test prilagodljivosti in iznajdljivosti, saj smo ga preživljali v nenehnem pričakovanju sprememb v oblikah pouka. Razmeram pa se nismo predali, ampak vedno iskali nove poti do znanja. Vrnitev v šolske klopi namreč ni zahtevala le skrbi za vse zamujeno na področju znanja, ampak tudi ponovno iskanje pristnih socialnih stikov. Petošolci iz Osnovne šole »11. maj« Grahovo so svojo željo po druženju in potrebo po novem znanju spretno združili v oblikovanju družabnih namiznih iger. V svoje izdelke so vključili znanje o Sloveniji ter z igranjem iger ponovili vse, kar so letos o njej spoznali in se naučili. Igre so popestrili z različnimi zabavnimi nalogami in izzivi, ki so dejavnost naredili še zanimivejšo.

© Mojca Mele

Za nami je uspešno šolsko leto

Učenci 3. b-razreda Podružnične šole »Rudolfa Maistra« Unec smo šolsko leto 2020/2021 začeli z mislijo Toneta Pavčka, ki pravi, da »brati pomeni početi podvige«. Čeprav so nam v prvih septembrskih dneh misli še vedno vztrajno bežale v čas poletnih počitnic, smo Pavčkov verz vseeno vzeli za svojega in pridno začeli brati, pisati, računati, ustvarjati in spoznavati svet okoli sebe. Za nami je zares zanimivo šolsko leto, katerega del smo morali preživeti tudi pred računalniškimi zasloni. A nič ne de, mogoče smo prav zaradi dela na daljavo začeli še bolj ceniti družbo sošolcev in učiteljic.

Med šolskim letom smo se vedno znova podajali v svet pravljic in pesmi. Ugotovili smo, da naša domišljija ne pozna meja, zato smo med drugim peku Mišmašu pomagali sestaviti čisto pravi cenik, podali smo se v svet vitezov in zmajev, napisali pa smo celo vsak svojo narobe pravljico. Prav ste prebrali: nastale so pravljice o Zeleni kاپici, Petri Klepec, medvedu in sedmih kozličkih ...

Zavetje v objemu narave nam na Uncu vseskozi ponuja šolski vrt. Na njem se sprostimo po pouku, izkoristimo pa ga tudi kot učilnico v naravi, ga pridno urejamo in skrbimo za rastline. Naša nova pridobitev je drevo asimina, ki smo ga zasadili v mesecu marcu. Vsi že nestrpno čakamo, da se bomo lahko posladkali z okusnimi sadeži. Z učiteljico **Marušo Hribar** smo v mesecu maju obeležili svetovni dan čebel. Ustvarjali smo pri likovni umetnosti, pripravili plakat za stojnico s hibiskusi in s pisanimi barvnimi polepšali zid na šolskem vrtu. Šolsko leto smo zaključili s težko pričakovanim plavalnim tečajem. Vsakodnevna vožnja in plavanje v Ajdovščini sta nas prijetno utrudila, hkrati pa nas še zadnjič spomnila na to, da so poletne počitnice res že zelo blizu.

Za konec se še enkrat vrnimo k našemu ljubemu pesniku Tonetu Pavčku, ki o šoli razmišlja takole: »A male glave rastejo vneto, prerastejo z letom male rokave, male težave, male besede, male stezice, male razrede, tovarišice in mala šola kot lonc počí. Tedaj je majhnega konec. In napoči VELIKO.« Po poletnih počitnicah tretješolci zapuščamo podružnično šolo na Uncu, na kateri smo preživeli tri prečudovita leta. Polni prijetnih spominov se pogumno odpravljamo v nov svet in nestrpno pričakujemo dogodivščine, ki nam prihajajo naproti.

© Monika Derenčin © arhiv šole

Virtualna izmenjava s Švedsko

Na Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek v okviru projekta Erasmus+ že osmo leto sodelujemo s Švedsko, v zadnjih letih z osnovno šolo Grindskolan, Norrtälje. To pomlad bi moralo nekaj učencev odpotovati na Švedsko, vendar to ni bilo mogoče. Izmenjava se je odvila virtualno. V začetku junija smo se udeležili dvodnevni delavnic, na katerih smo skušali vsi sodelujoči čim več izvedeti o obeh državah. Prvi dan smo učenci sedmih in osmih razredov na različne načine spoznavali švedsko kulturo. Učenci so poustvarjali znano švedsko glasbo, pekli dišeče cimetove polžke, s pomočjo socialnih iger pa utrjevali medsebojne vezi. Ob koncu dneva smo skupaj s švedskimi učenci znanje preverili s kvizom. Naslednji dan smo se razdelili v več skupin. Na likovni delavnici so učenci izdelali magnetke z motivi s panjskih končnic, ki so jih pozneje kot darilo poslali na Švedsko. Ostale skupine so se odpravile v bližnjo in daljno okolico šole pobirat različne odpadke, vsaka skupina pa je imela še dodatno nalogo, in sicer na temo vode in tujerodnih rastlin; v bližnjem podjetju so preverjale cene kovin ter iskale primere zlatega reza v naravi. Člani novinarske delavnice smo dogajanje ves čas spremljali in dokumentirali. V teh dneh smo spletili nove vezi s švedskimi učenci, se med tem zelo zabavali in se naučili veliko novega.

☞ Zala Perko, Kajta Rovan, Klara Zwölf, Tinkara Rebernik Nemgar in Martin Rupar 📷 arhiv šole

Valeta na OŠ »Jožeta Krajca« Rakek 2021

»V življenju je vedno tako, da ko se nekaj zaključi, se konča osnovno šolanje, se vselej pokažejo nove priložnosti, odpirajo nove poti. Prepričana sem, da smo vam na naši šoli vsi skupaj dali veliko – ne le z izobraževanjem, ampak smo si tudi v vzgojnem delom prizadevali, da bi nas zapustili kot pošteni in odgovorni posamezniki,« je v svojem govoru na zaključni prireditvi devetošolcev poudarila ravnateljica mag. Anita Knez. Učenci letošnje generacije 9. razreda so se poslovlili z zelo čustvenim, duhovitim in prijetnim programom ter tako še enkrat dokazali, kako znajo presenetiti s svojo sproščenostjo in razveseljivati s svojo ustvarjalnostjo. Izpostavili so prijateljstvo kot tisto močno nit, ki jih povezuje, osvobaja in motivira. Cela športna dvorana je s ponosom zrla na »cvet mladosti« in upravičeno je lahko vsem zaigralo srce ter se orosilo oko. S skrbno pripravljeno pogostitvijo so na koncu poskrbeli tudi za »ples borbončic« in tako zavezali pentljo čudovitemu dogodku. Iskreno jim želimo, da najdejo svojo pot in zakličejo življenju: »Dober dan!« ter mu ponudijo roko za srečno skupno vdranje kdove kam, kot je v svoji pesmi zapisal Tone Pavček.

☞ Silvestra Kotar 📷 arhiv šole

Unesco šola

Osnovna šola »Jožeta Krajca« Rakek že vrsto let nosi naziv Unesco šola. Na šoli obeležujemo svetovne dneve in sodelujemo v različnih projektih, ki jih pripravljajo osnovne in srednje šole po Sloveniji. Tudi letos smo bili kljub epidemiji in zaprtju šol v projekte aktivno vključeni. Sodelovali smo pri projektu Menjaj branje in sanje, skozi katerega smo spoznali, kaj je branje pomenilo našim babicam in dedkom, ter zbrali seznam knjig, ki so jih naši stari starši najraje brali. Učenci 5. razreda so sodelovali v projektu Jezero je – jezera ni, prek katerega smo boljše spoznali bližnje Cerknjsko jezero in lepote narave, ki jih v naši okolici ne manjka. Upodobili smo jih tudi na mozaikih. Učenci 6. razreda so sodelovali pri projektu Kako čudovit je ta svet ter iz naravnih materialov in odpadne embalaže izdelali različna glasbila. Člani mladinskega pevskega zbora so sodelovali pri Unescovem tujejezičnem recitalu.

Naša šola je vodila projekt Vzgajamo zelišča – »V starem iščem novo«, katerega glavni cilj je bil obuditi znanje o zeliščih, predvsem tistih, ki jih najdemo v domačem kraju oziroma pokrajini, in iskati nove načine uporabe zelišč. Pri projektu je sodelovalo 20 šol iz vse Slovenije.

Obeležili smo tudi nekaj pomembnih dni: Evropski dan jezikov, dan otroka, mednarodni dan o izgubi hrane in odpadni hrani, svetovni dan boja proti aidsu, dan žena, svetovni dan voda, svetovni dan poezije in svetovni dan knjige ter avtorskih pravic. Obeležili smo tudi mesec šolskih knjižnic in v ta namen v šolski jedilnici gostili razstavo Notranjskega muzeja Postojna »Kdor seje, ta žanje: šolski vrtovi na Notranjskem« in razstavo o šolskem vrtu na Podružnični šoli »Rudolfa Maistra« Unec.

Letos smo sodelovali tudi pri Unescovem Tednu umetnosti v šoli. Več utrinkov o naših dejavnostih znotraj Unesca si lahko ogledate na šolski spletni strani pod zavihkom Unesco.

☞ Marina Klačinski 📷 arhiv šole

Kamenček v mozaiku življenja učencev

V okviru dela z nadarjenimi učenci smo na Osnovni šoli »11. maj« Grahovo že v lanskem šolskem letu pričeli z delavnicami. Babica sedmošolca Žana in petošolke Line, Karmen Petrič, se nam je ponudila za njihovo vodenje. Pomagala ji je tudi članica mozaične sekcije Kulturnega društva Rak Rakek Romana Sterle. Kmalu so nastali čudoviti mozaiki, a žal nas je vse presenetilo dolgotrajno zaprtje šole. Tako so naši izdelki čakali na fugiranje. Babica Karmen nam je takoj, ko je bilo to spet mogoče, ponovno ponudila pomoč. Težava je bila rešena in izdelki končani. Vsi navdušeni smo jih najprej pokazali našim učencem in zaposlenim. Po skoraj letu dni so tako naši mozaiki prišli v roke učencev in pozneje tudi njihovih mamic, ki so jim bili sicer tudi namenjeni. V imenu učencev, ki so sodelovali pri teh delavnicah, se zahvaljujem Karmen Petrič, Romani Strle in ostalim članicam mozaične sekcije za vso pomoč pri izvedbi. Hvala vam, ker ste v vzgojo naših šolarjev dodale kamenček v mozaik njihovih znanj, spretnosti in čuta za estetiko.

☞ 📷 Sabina Šparemblek

Juhu, gremo na igrišče!

Šolsko igrišče otrokom vedno predstavlja prostor, na katerem svoj prosti čas namenijo spontani igri. Med igro prideta na plano njihova ustvarjalnost in sposobnost reševanja različnih nepredvidljivih stanj. Hkrati krepijo svoje socialne veščine ter se v skupini zavzemajo svoj položaj.

Na Osnovni šoli »11. maj« Grahovo smo v tem negotovem času, ko otroci za zasloni iščejo svoj »prostor pod soncem«, popestrili šolsko igrišče s talnimi poslikavami. Z njimi smo želeli otrokom pomagati, da se po vrnitvi v šolo znova povežejo in skupaj premagajo različne motorične ovire. Pri oblikovanju so pomagali tudi učenci podaljšanega bivanja. Posebnost poslikav je v tem, da za njihovo uporabo ne obstajajo nobena navodila, saj jih učenci sproti določajo in spreminjajo. Otroci so našo novo pridobitev dobro sprejeli in pokazali že veliko domiselnih idej.

☞ 📷 Mojca Mele

Kranjska sivka na obisku

Učence Podružnične šole Maksim Gaspari Begunje pri Cerknici je 20. maja ob čebelarstvu prazniku – svetovnem dnevu čebel – obiskala čebelica Medenka. Učenci so se naučili, da kranjsko sivko prepoznajo po sivih obročkih na zadku, da je kranjska čebela avtohtona in kot taka zaščitena. Zaradi tega pri nas tudi ni dovoljeno gojiti čebel drugih vrst. Čebelica je povedala, da praznik čebel obeležujemo na dan, ko se je rodil pomemben slovenski čebelar Anton Janša. Na temo čebel so učenci spoznali spesnjene in uglasbene pesmi, zgodbe, iskali odgovore na uganke, likovno ustvarjali. Za zaključek pa so zapeli pesem Lojzeta Slaka Čebelar.

☞ Bernarda Dolničar

Zaključek mednarodnega projekta

Prve dni junija je na Osnovni šoli Rakek potekal še zaključni dogodek projekta Erasmus+ Inclusive learning with high expectations, v katerega so vključene Osnovna šola »Jožeta Krajca« Rakek, Osnovna šola »Miroslava Vilharja« Postojna, ki poleg rednega izvaja tudi prilagojen program z nižjim izobrazbenim standardom in poseben program vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ter švedska redna osnovna šola Grindskolan in enota za učence s posebnimi potrebami Grundsärskola, ki delujeta v mestu Norrtälje na jugovzhodu Švedske.

Cilj dvoletnega projekta je bil omogočiti učencem s posebnimi potrebami in manj možnostmi boljšo vključenost in enake možnosti ter opolnomočiti učitelje za še uspešnejše delo z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami. Poleg povezovanja stroke in sodelovanja učencev po spletu sta bili načrtovani tudi izmenjava učiteljev in izmenjava učencev – ne le v Sloveniji, ampak tudi na Švedskem.

V času izvajanja projekta smo za sodelujoče pripravili bazar društev, s čimer smo jim želeli približati lokalne zunajšolske dejavnosti, sodelovali so na tečaju računalništva, odkrivali evropsko platformo za spletno sodelovanje šol eTwinning, trenirali rabo angleščine, pripravili svoje predstavitve, se srečali z vrstniki na spletu in sodelovali pri skupnih dejavnostih v dveh projektnih dneh, ki so vsaj delno nadomestile zaradi pandemije odpadli izmenjavi učencev.

S projektom smo učencem s posebnimi potrebami in manj možnostmi popestrili pouk in omogočili vključenost na več področjih, ugodno vplivali na njihovo samopodobo ter dvig motivacije za učenje in rabo angleščine ter vzbudili zanimanje za povezovanje z vrstniki iz tujine; učitelji pa smo pridobili nabor praktičnih idej in metod za še uspešnejše delo z učenci s posebnimi potrebami, napredovali v spretnosti rabe sodobne tehnologije in spletni nekaj pristnih kolegialnih vezi za uspešno sodelovanje tudi po zaključku projekta.

☞ 📷 Urška Drobnič

Erasmus+

Boštjan Sernel

Boštjan Sernel iz Cerknice je rekreativni jadralni padalec, ki ima ta šport v krvi, saj se je z njim ukvarjal tudi njegov oče. Prvič je s padalom poletel že v 6. razredu osnovne šole z manjšega hriba v Ponikvah. Na leto opravi približno sto poletov, odvisno od vremenskih razmer.

»Da bom tudi jaz nekoč letel, je bilo skoraj samoumevno, saj smo očeta velikokrat spremljali pri njegovih poletih z jadralnim zmajem,« mi pove Boštjan, ki se sicer poklicno ukvarja s programiranjem industrijskih robotov. »Jadralno padalo je treba ločiti od jadralnega zmaja, ki je sestavljen iz aluminijastih ali sedaj karbonskih cevi in palic, ki oblikujejo krilo, medtem ko jadralno padalo nima toge konstrukcije in je praktično celo narejeno iz »ripostop najlon«. Na sprednjem delu krila ima padalo odprtine za zajem zraka; tako zrak med letom konstantno doteka v krilo, ki mu zaradi nadtlaka drži obliko in trdnost med letom,« mi razloži sogovornik. »Pri jadralnem padalstvu padalec visi pod krilom na vrvicah, ki so pritrjene na spodnjem delu krila,« nato še doda in poudari, da je jadralno padalstvo sicer zelo varen šport, a je treba biti pozoren predvsem na vremenske razmere, zato se sam odpravi v višine le, ko so razmere ugodne: »V življenju imam še ogromno drugih ciljev, zato ne želim preveč tvegati.« Na vprašanje, kako se na svoje podvige pripravi, mi odgovori, da ko si v tem športu, ti spremljanje vremena postane vsakdan: »Vremenskih portalov za spremljanje vremena je veliko, sam spremljam portal ARSO, na dan letenja pa predvsem vremenske postaje, ki so nameščene na hribu, s katerega želimo poleteti, saj so lahko razmere kljub dobrim napovedim lokalno čisto drugačne, sploh na Slivnici, kjer včasih ponagajajo tudi čarovnice s svojimi coprnijami (smeh).« Pred samim vzletom sta zelo pomembna priprava in pregled krila, pregledati je treba vrvce, da niso zavozlane, kar bi bilo lahko nevarno za sam polet. Vsak jadralni pilot naj bi praviloma imel tudi rezervno padalo, ki ga uporabi ob težavah z glavnim padalom. Njegova dodatna oprema so še variometer, ki piska z visokimi toni, kadar se dviga, in z nizkimi, kadar se spušča, ter GPS-instrumenti ali aplikacije na telefonih, ki služijo predvsem za daljše prelete. Na čelado pa tudi nikakor ne sme pozabiti: »Pri padcu s 1000 metrov mi sicer ne bi pomagala, a če pa bi pristal v krošnji drevesa, pa zagotovo,« mi pove. Pozimi so nujna tudi toplejša oblačila, denimo puhovka. »Oprema je podobna, kot bi šel na Triglav, le capina nimam,« me pouči Boštjan, ki mu je blizu tudi kolesarjenje.

»Pri letenju sem velik domoljub, zato najraje letim v domačih krajih,« pove. Ga pa zanima tudi gorsko letenje. Običajno gre peš na Slivnico in se z nje spusti. To je dobro tudi zaradi težav s kolenom, zaradi katerih se izogiba hoji navzdol. Ko ga povprašam o tem, kaj razmišlja med letenjem, mi pove, da je takrat osredotočen samo na let in čisto na nič drugega. »Druge misli le stežka pridejo na plan, saj so pogledi in občutki letenja osupljivi,« pove. Nato pa doda: »Je pa res, da pri letu sedi kot v fotelju, ki se ziblje sem

ter tja, ko potuje skozi zračni tok.« Pri letu namreč jadralni padalec sedi v sedežu, ki je pritrjen na krilo z vrvicami. »Na tem sedežu ima pilot še vzvod, ki ga potisne z nogami za spreminjanje vpadnega kota krila, s katerim uravnava hitrost letenja; s tem lahko poveča hitrost letenja vse do 50 km/h,« pove sogovornik. Vsa oprema je shranjena v nahrbtniku, ki pa ni tako velik. »Če me vidiš, ko grem peš na Slivnico, težko ugotoviš, da imam v nahrbtniku jadralno padalo. Tudi težko ni, samo šest kg ima,« pristavi. Poleg Slivnice mu je blizu tudi vzletišče v bližnjih Javornikih po imenu Čela gora, ki so ga uredili skupaj z lokalnimi piloti. »Z jadralnim padalom lahko poletite zelo daleč, vse je odvisno od izkušenosti pilota in ugodnih razmer. V naši občini imamo kar nekaj zelo izkušenih pilotov, nekaterim je uspelo leteti s Čele gore (Javorniki) vse do jadranskih otokov na Hrvaškem,« pove. Imajo pa letalci praviloma omejeno višino; lahko se dvignejo do 750 metrov nad terenom. »Kar pa je v praksi nerealno. Ko zapelješ v termični zrak, ki te dviga, se ga v padalskem slengu zavrti do konca,« doda. In kako hitro je Boštjan s Slivnice? »Jah če gre samo za spust, lahko tudi samo tri minute, v primeru termike pa tudi nekaj ur,« pravi.

Zanimalo me je še, ali je ta šport tudi tekmovalni. »Seveda, ta šport je lahko rekreacijski, lahko pa tudi tekmovalni. Ravno ta trenutek poteka tekmovanje X-Alps. To je tekmovanje z jadralnim padalom, v katerem morajo športniki prehoditi ali preleteti več kot 1000 km čez Alpe. To tekmovanje je res na zelo visoki ravni,« me pouči sogovornik.

Boštjan ima opravljen izpit za jadralnega padalca, vsaki dve leti opravlja v Italiji šolo za varno letenje. »To je kot nek tečaj varne vožnje,« mi razloži. Ta šola poteka nad jezerom, kjer se simulira zapiranje glavnega krila in letalci vadijo postopke reševanja tega – v upanju, da tega znanja ne bodo nikoli potrebovali, kar mu želimo tudi mi.

Rezultati Final4 v Cerknici

www.cerknica.si @ Ljubo Vukelič

V četrtek, 17. junija, in v soboto, 19. junija, je v Športni dvorani Cerknica potekal turnir Final4 za dekleta U15. Domače košarkarice so osvojile četrto mesto.

Končni vrstni red:

1. Akson Ilirija A
2. Maribor bele
3. Janina
4. KK Cerknica

Rezultati tekem:

Maribor bele 66 : 63 KK Cerknica (8 : 14; 11 : 23; 15 : 12; 15 : 15)
 Akson Ilirija A 62 : 57 Janina (12 : 12; 21 : 11; 14 : 14; 15 : 20)
 Cerknica 29 : 57 Janina (4 : 13; 11 : 10; 14 : 13; 0 : 21)
 Maribor bele 49 : 64 Akson Ilirija A (8 : 14; 11 : 23; 15 : 12; 15 : 15)

Najboljša peterka: Tanja Valančič (Akson Ilirija A), Taja Slapal (Akson Ilirija A), Špela Gracej (Maribor bele), Neža Pobežin (Janina), Julija Pokleka (Cerknica)

MVP turnirja: Tanja Valančič (Akson Ilirija A)

Najboljša strelka turnirja: Tanja Valančič (Akson Ilirija A)

Najbolj »fair« igralka turnirja: Ana Žnidarič (Cerknica) ■

Čestitke strelcem

www.cerknica.si @ arhiv društva

Slovenski strelci **Rajmond Debevec**, **Robi Markoja** in **Erik Kandare**, ki je član Cerkniškega društva strelk in strelcev, so na ekipni tekmi evropskega prvenstva v Osijeku 4. junija 2021 osvojili bronasto odličje v disciplini velikokalibrska puška trojni položaj na 300 metrov. Slovenija je v dvoboju za tretje mesto po točkah premagala Finsko z 52 : 38.

Našemu občanu Eriku Kandaretu in njegovima sotekmovalcema iskreno čestitamo za športni uspeh in debi ter izjemen nastop na evropskem prvenstvu. ■

KNJIŽNICA
 JOŽETA
 UDOVIČA
 CERKNICA

POLETNI URNIK julij, avgust 2021

CERKNICA

ponedeljek, četrtek: 12.00–19.00
 torek, sreda, petek: 8.30–15.30

Enota Ivana Matičiča RAKEK

ponedeljek: 9.00–15.00
 petek: 13.00–19.00

Enota Maričke Žnidaršič STARI TRG pri Ložu

ponedeljek: 9.00–15.00
 četrtek: 12.00–18.00

Enota Ivana Čampa NOVA VAS

torek: 13.00–19.00

www.kjuc.si

Avtor in fotograf: **dr. Jernej Polajnar**

Žuželke na vrtu

Predmestni in mestni vrtovi so ekosistemi v malem. Predstavljajo pomembno zatočišče za številne organizme, ki težko preživijo na vedno intenzivnejših kmetijskih površinah in pozidanih območjih. Žuželke so kot izjemno raznolika skupina živali ključen del teh ekosistemov.

Velika večina živi skrito človekovim očem v tleh ali rastlinju in jih navadno opazimo le, če jih načrtno iščemo. Pozornost zbuja le najbolj pisani ali drugače vpadljivi predstavniki, pa seveda vrtni škodljivci, čeprav ti predstavljajo le neznamenit delež žuželčje favne vrtov.

Z nekaj pazljivega opazovanja lahko vsakdo občuduje žuželčje prebivalce vrta, ki tvorijo pravcat splet. Če je vrt dobro ohranjen, bo našel plenilce (pikapolonice, tenčičarice), rastlinojede (listne uši, gosenice metuljev), z malo več truda morda tudi zajedavce (na primer osice) in razkrojevalce (govnače, ličinke hroščev, ki se prehranjujejo z odmrlim organskim materialom, idr.). Z nekaj sreče lahko opazimo tudi zanimive odnose med njimi. Mravlje na primer skrbijo za kolonije listnih uši, od katerih pridobivajo »mano« – rastlinske sokove, ki jih listne uši izločajo kot odvečne, za mravlje pa so dober vir sladkorjev. Temu odnosu pravimo mutualizem, pri katerem imata obe vrsti korist: mravlje v zameno za mano varujejo »svojo« kolonijo, podobno kot pastir varuje čredo. Mnogo bolj znan primer je oprasovanje. Množica oprasovalcev, kot so čebele, čmrlji, metulji in muhe trepetavke, v zameno za raznašanje peloda dobi medicino v cvetovih. Nekateri odnosi so na prvi pogled manj harmonični, pikapolonice tako pridno požirajo listne uši in druge majhne rastlinojede žuželke. Splet vseh teh odnosov pa v zdravem vrtu podobno kot v naravi vseeno poskrbi, da se noben člen ne namnoži prek vseh meja ali izumre.

Vrtnar vpliva na skupnost organizmov v svojem vrtu na različne načine, predvsem z izbiro sajenih rastlin in zatiranjem neželenih predstavnikov, ki ga največkrat izvajamo s kemičnimi pripravki – pesticidi. Z raznolikimi, predvsem medovitimi vrstami rastlin, je vrt, če je dovolj velik, lahko prava oaza biodiverzitet, kjer bodo naravni sovražniki škodljivcev pripomogli k ravnovesju in morda uporaba

pesticidov sploh ne bo potrebna. Pesticidi proti žuželkam – insekticidi – so netarčni in škodujejo vsem žuželkam, tudi koristnim. Ob prekomerni uporabi insekticidov nevede zatremo tudi naravne sovražnike škodljivcev, ki jih je običajno manj kot rastlinojedih žuželk in počasneje se razmnožujejo. Naslednjo sezono zato doživimo še hujši izbruh škodljivca, ki ga zdesetkana populacija plenilca ne more več uravnati. V tem začaranem krogu porabimo vedno več insekticida za enak učinek, hkrati pa škodujemo še okolju in sebi, saj so to strupene snovi.

Je vaš vrt oaza biodiverzitet? Vabljeni, da sodelujete v našem natečaju Biodiverziteti najbolj prijazen vrt. Navodila za prijavo so objavljena na spletni strani www.naturaviva.si.

Kaj lahko storimo za zdrav ekosistem na vrtu?

- Če imamo dovolj velik vrt, lahko pustimo del zaraščen s »plevelom«. Divje rastline služijo kot zatočišče za žuželke in druge majhne živali, tudi ko preostanek vrta prekopljemo za sejanje ali ga poškopimo s pesticidi.
- Če je vrt majhen, se morda lahko dogovorimo s sosedi za mejico iz avtohtonega grmičevja, ki je prav tako odlično zatočišče za živali.
- Nastavimo umetna zatočišča za žuželke. Sem spadajo recimo t. i. »hoteli« za čebele samotarke; narobe obrnjene lončke za rože, ki jih napolnimo s suho travo in postavimo na tla, pa s pridom izkoristijo tenčičarice in druge vlagoljubne žuželke. Talnim žuželkam lahko naredimo zatočišča iz nalomljene lončevine ali kamenčkov v kakem kotu.
- Organske odpadke kompostiramo. Kompost je vsestransko uporaben, v njem pa se naseli tudi množica prebivalcev.
- Poskusimo sobivati s škodljivci, namesto da jih takoj zatiramo. Majhna populacija listnih uši ali peščica gosenic verjetno ne bo povzročila omembe vredne škode.

**RECIKLAŽA VOZIL
 PRODAJA REZERVNIH DELOV
 ODKUP VOZIL - PRODAJA VOZIL**

Avtorosi d.o.o.
 Ravbarkomanda 11
 6230 Postojna
 Tel.: 05 726 11 44
 Gsm: 041 410 224 in 041 617 723
www.avtorosi.si

Nova znanja tudi za notranjske interpretatorje

Gozdovi ponujajo bogato zakladnico vsebin, ki jih lahko predstavimo obiskovalcem Notranjske. V okviru projekta »Po znanje in izročilo prednikov v notranjske gozdove« je spomladi 2021 na območju Cerknškega jezera potekalo usposabljanje za lokalne interpretatorje iz osnov gozdne pedagogike. V okviru delavnice so bile predstavljene različne terenske dejavnosti gozdne pedagogike, ki so jih vodili sodelavci projekta z Gozdarskega inštituta Slovenije, Gozda eksperimentov **mag. Špela Planinšek, dr. Urša Vilhar, Erika Kozamernik** in **Simon Zidar**.

Usposabljanje je potekalo na gozdnatem območju, ki predstavlja srce projekta – pri Cerknškem jezeru in v okoliških gozdovih. Delavnica je potekala po načelih »tekočega učenja«, ki ga je utemeljil ameriški interpretator narave Joseph Cornell. Izobraževanja se je udeležilo šest interpretatorjev iz občin Cerknica, Bloke in Loška dolina.

S pomočjo gozdne pedagogike so udeleženci spoznavali uporabo različnih lokalnih lesenih izdelkov ter se seznanili z načeli in pomenom trajnostnega gospodarjenja z gozdom in naravnimi viri.

Rezultat medsebojnega sodelovanja so nove dejavnosti gozdne pedagogike, ki jih bodo lokalni interpretatorji narave lahko nadalje uporabili v svojih lokalnih vodenjih po gozdovih za različne ciljne skupine.

Pričujoči projekt se izvaja v okviru Lokalne akcijske skupine (LAS) Notranjska s podporo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Na območju Notranjske uvaja tudi nove principe učenja in spoznavanja narave, imenovane gozdna pedagogika. Partnerstvo sestavljajo Zavod Jezerski hram, Gozdarski inštitut Slovenije, Občina Bloke in Društvo dolomitne lutke. V jeseni bo izobraževanje organizirano tudi za pedagoške delavce notranjskih osnovnih šol. ■

BREZPLAČEN PRIKLOP NA ŠIROKOPASOVNE STORITVE

AKCIJSKA CENA za trio pakete
35 € /mesec
za nove naročnike vavaj.si

Televizija

Internet

Telefonija

Mobilna telefonija

SANMIX

01 7096 710

preverite kaj dobite za svoj denar

Avtorja: **Marko Cvetko, Lili Mahne**

Etnobotanični kotiček Notranjske

Kmetija Markovi in kmetija Mahne sta udeleženi v projektu FITOKMETIJE, v sklopu katerega se je med drugimi dejavnostmi opravil tudi popis uporabnih rastlin na površinah kmetij.

Iz pestrega nabora več kot 100 zdravih in užitnih rastlin Notranjske smo izbrali manjše število predstavnikov, ki jih bomo podrobneje predstavili z vidika uporabne vrednosti za ljudi. Tokrat opisujemo dobro prepoznavno rastlino iz družine kobulnic – dežen, ki je bolj znan pod imenom medvedove tace.

Navadni dežen (*Heracleum sphondylium*)

Navadni dežen spada v družino kobulnic. Predstavnice iz te družine na prvi pogled praviloma težko ločimo, dežen pa na srečo izstopa predvsem po dobro prepoznavnih listih, ki se jim reče tudi medvedove tace. Ti so veliki, kosmati in razdeljeni na od tri do pet delov. Zeleno obarvano steblo je poraščeno s kratkimi dlačicami. Mladi listi so vir vitamina C, stebela pa lahko uporabimo kot nadomestek rabarbare. Tudi semena so koristna; njihov vonj spominja na vonj začimbe kardamom. Rastlina je dvoletnica; prvo leto lahko njena stebela in liste koristno uporabimo, drugo leto, ko zacveti, pa predstavlja dober vir nektarja za oprasovalce. Največkrat jo najdemo na

© Marko Cvetko

z dušikom bogatih tleh, tako na travnikih kot tudi v gozdovih in ob cestah. Skratka, izredno koristna, a večkrat spregledana rastlina. Če nismo pozorni, jo lahko zamenjamo le z orjaškim dežnom – strupeno invazivno rastlino, s katero imajo težave na nekaterih koncih Slovenije. Ta lahko v primerjavi z navadnim dežnom zraste v višino več kot 2 m, na njegovih steblih zasledimo rdeče pike, listi pa so močno nazobčani. V nadaljevanju je predstavljen recept za solato z navadnim dežnom, ki nama ga je zaupala **dr. Katja Rebolj**.

Solata z dežnom

Naberemo dežnova stebela, jih narežemo kot rabarbaro in na olju malo prepražimo, solimo in popramo.

Ko se ohladijo, dodamo mocarelo in prelijemo z omako, ki smo jo naredili iz enakih količin gorčice in medu, z malo olivnega olja. Nekateri dodajo še malo jabolčnega kisa.

Na vrhu okrasimo z rezinami pomaranče. Solato se lahko ponudi tudi na mini kruhovih krožnikih.

Pa dober tek!

© Lili Mahne

Akcija #darujemkilometre

Vsak deseti Slovenec živi s sladkorno boleznijo, preliminarni rezultati raziskave Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) pa razkrivajo, da je v Sloveniji še 79.000 oseb, pri katerih sladkorna bolezen še ni bila odkrita. V Zvezi društev diabetikov Slovenije zato že tretje leto zapored organizirajo akcijo, ki so jo poimenovali #darujemkilometre. Z njo spodbujajo Slovence in Slovenke k telesni dejavnosti, ki pripomore k celovitemu obvladovanju bolezni. Letos imajo še posebej ambiciozen cilj: zbrati želijo 384.400 kilometrov, kolikor znaša razdalja od Zemlje do Lune. Sodelujoči lahko kilometre zbirajo od 1. junija na izbranih dvanajstih pohodniških točkah po Sloveniji ali drugih pohodniških poteh, pa tudi s tekom in kolesarjenjem.

Ena izmed izbranih točk je tudi pohodniška pot na Slivnico. Radi bi opozorili vse planince in pohodnike na plakat pred Domom na Slivnici, s katerim v Zvezi društev diabetikov Slovenije vabimo vse obiskovalce, da se nam pridružijo v akciji #darujemkilometre. Potrebne informacije so na plakatu, za več podatkov pa se lahko obrnete na Društvo diabetikov Cerknica (telefonska številka: 051 410 478), ki je koordinator akcije za območje Cerknice. ■

✍️ Drago Frlan

Pohod na Čela in Veliki Kožljek

Zadnjo majsko nedeljo smo se planinke in planinci Planinskega društva Cerknica podali na bližnja vrhova – Čela goro (Čela) in Veliki Kožljek. Pri izhodišču Korita smo se seznanili s pomenom tega ledinskega imena v povezavi z bližnjima Karlovicama. Med vzponom do Čela gore smo občudovali veliko belo lesno gobo na bukvi in izvotljeno deblo javorja. Na razgledišču Čela gore smo bili očarani ob pogledu na jezero, izredno lepo barvo vode, skozi katero so se kazali okljuki struge. S poimenovanjem vrhov na nasprotni strani tudi nismo imeli težav. Krenili smo proti Velikemu Kožljeku in opazili ostanke nedograjenih utrdb iz obdobja rapalske meje. Ob začetku Firstove poti, ki vodi h Klarinemu studentcu, smo si malo oddahnili pred vzponom več kot 1240 m visokega Kaliča. Strmino smo premagali, obšli lužo, utrgali kakšen list ali cvet čemaža in že smo bili pod Debelim vrhom. Do vrha Velikega Kožljeka je bilo treba še malo navzgor in ves trud je bil poplačan z razprostranjenimi razgledi. Sveta Trojica je bila kot na dlani, pa tudi Učko, Risnjak, Snežnik, Kršičevac, Slavnik, Vremščico in Nanos smo prepoznali. Ob robu gozda smo zavili še k drugemu razgledišču in v daljavi uzrli Loško dolino z Racno goro. Med vračanjem je pozornost pritegnilo obzidje, ki je po naši oceni služilo kot stražarsko mesto. Postali smo pri mogočni bukvi ob lovski koči in previdno pokukali v globino podzemne utrdbe. Pogled s Čela gore nas je še enkrat očaral, preden smo spet stopili med zelene smreke in bukve. Med temi pa je bilo še malo prostora za enkratni pogled na Veliko Karovico in odtekajočo vodo v podzemlje proti Rakovemu Škocjanu. Prežeti z vtisi o razgledih s prostranih Javornikov, smo se razšli zadovoljni ob spoznanju, kakšne naravne lepote nas obdajajo. ■

Pohod iz Osredka v Zabočevo

Drugo junijsko nedeljo smo se planinci in planinke Planinskega društva Cerknica podali na šesturni pohod iz Osredka v Zabočevo. Pred odhodom smo naši članici **Ani Ličen** slovesno podelili priznanje bronasti častni znak Planinske zveze Slovenije (PZS) za njeno 30-letno članstvo v društvu in več kot desetletno vestno vodenje finančnega poslovanja.

Malo pred Osredkom smo izstopili iz avtobusa in se opremili za pot. Zvedavi smo bili, koliko se bo še treba spustiti do Zale, kajti za tem smo pričakovali vzpon. V tišini gozda smo zaslišali odtekajočo vodo in kmalu smo bili res ob njej. Po ozki brvi smo se previdno pomikali na drugo stran. Nekoliko začetne strmine po blatnem kolovozu je kmalu zamenjala udobnejša gozdna cesta, ki nas je privedla do nekdanje kmetije Selan. Seznanili smo se s podatki o jamborni poti in odšli proti Rakitni. V Nakličevem koncu smo zavili proti jezeru. Ogledali smo si ga med odmorom pri razstavljenem jamboru.

Pohod smo nadaljevali v smeri Novaške gore, v bližini ostankov rimskega zidu. Čez Novaško goro je bila, v senci dreves, pot izredno prijetna. Z razgledišča smo prepoznavali kraje na Ljubljanskem barju. Na Zabočevo smo želeli še enkrat pogledati z višine, zato smo se podali na razgledno točko nad jamo Vihrovca. Proti sedlu Vrh doli smo preplašili gamse in mladega medveda. Na nebu je bilo čedalje več sonca, mi pa smo, še vedno v senci dreves, sestopali proti Zabočevemu. Med potjo smo postali pri nekdanjem kamnolomu in ugibali, kaj vse je bilo zgrajeno z izkopanim kamenjem. Končno smo sestopili v vas in se osvežili pri prvem vaškem vodnjaku. Na ekološki kmetiji Kržič so nam postregli z izvrstno potratno potico. Po prijetnem zaključku pohoda smo se zadovoljni, da smo spoznali kraje in nove poti v naši soseščini, z avtobusom vrnili v Cerknico. ■

Stran ureja: **Notranjski regijski park (NRP)**

Zmagovalci natečaja LIFE – Prihodnost našega planeta

Naš že četrti ustvarjalni natečaj za otroke in mladino, razpisan v okviru projekta LIFE Stržen, je zaključen. Prihodnost našega planeta je »vzelo v svoje roke« 47 otrok in delilo z nami svoje želje, pričakovanja, upanja in strahove. Na natečaj, ki je iz leta v leto vse bolj priljubljen pri mladih iz vse Slovenije, saj smo lani prejeli že več kot 300 izdelkov, je močno vplivala epidemija virusa covid-19. Tako žal vrtci in šole znotraj meja Notranjskega parka niso sodelovali, prejeli smo samo en izdelek učenca cerkniške šole, veseli pa nas, da so se odzvale šole iz Dolenjske, Prekmurja, Štajerske, Primorske in osrednjeslovenske regije. Kljub manjši udeležbi nas je čakalo naporno delo; izbrati smo morali devet nagrajencev. Umetnije so vsaka zase odkrivale delčke otroške neopisljivo fantastične domišljije.

Nagrajenci so: Fotografski natečaj: 1. mesto: **Manca Gorše** in **Ela Rozina**, 7. r. Osnovna šola (OŠ) Šmartno pri Litiji; 2. mesto: **Jasmina Vidmar**: Naredimo zemljo čistejšo, 9. r. OŠ Otočec; 3. mesto: **Andraž Rataj**: Prihodnost našega planeta, 7. r. OŠ Otočec. Likovni natečaj: 1. mesto: **Miha Štremfelj**: Živali pomagajo rešiti planet (na fotografiji), Vrtec Škofja Loka; 2. mesto: **Blaž Žebalč**: Onesnaževanje oceanov, 3. r. OŠ Dob; 3. mesto: **Niki Mikami**: Raje jagodo ..., 5 let, Velenje. Literarni natečaj: 1. mesto: **Tadej Luštek**: Moja pesem, 4. r. OŠ Otočec; 2. mesto: **Patricija Škabar**: Lepota narave, 6. r. OŠ Zagorje ob Savi; 3. mesto: **Žana Kavčič**: Naš planet, 6. r. OŠ Hrpelje. ■

© Eva Kobe

Spoznavali smo velikega pupka in hribskega urha

»O, pogledj, čisto negiben je, kot bi bil mrtev,« se je čudil Gregor. Potem je izvedel, da tako hribski urh, žabici podobna dvoživka s črno-rumenim vzorcem na trebuhu, plenilca opozori, da je strupen. Tako je skupina otrok in njihovih staršev v Pocinovem lazu 17. maja v živo spoznavala dvoživke Cerkniškega jezera. Večina jih je prvič videla velikega pupka, prijela mlado krastačo in lovila zelene žabe. Delavnica je potekala v okviru projekta Kras.Re.Vita, ki ga sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.

© Barbara Bolta Skaberne

Delavnice v naravi, kjer otroci doživijo neposreden stik z živimi živalmi, ki presegajo običajne izkušnje s hrčki in kučki, so osnovna sodobnega naravovarstva. Mnogi prvič v roke primejo dvoživke, premagajo predsodke in spoznajo, kako pomembno vlogo igrajo v ekosistemu. Neposredne izkušnje naredijo posameznika dojemljivejšega za to, da lahko izginotje katere od skupin v prehranjevalnem spletu poruši odnose v naravi, posledic pa si ne znamo prav dobro predstavljati. Poleg tega sodijo dvoživke med vrste, ki zbujejo pri ljudeh zanimanje – so dovolj ljubke, ravno prav velike in ljudem nenevarne. Z varovanjem dvoživk in njihovih življenjskih prostorov namreč varujemo tudi druge, večini ne tako zanimive vrste, ki živijo v teh ekosistemih. ■

Zdravstveno vzgojni center Cerknica

vam ponuja brezplačne preventivne delavnice za odrasle

SPOPRIJEMANJE

- s stresom
- s tesnobo
- z depresijo

Individualno
svetovanje
(Opustitev
kajenja)

- Življenjski slog
- Dejavniki tveganja
- Tehnike sproščanja
- Ali sem fit?

DELAVNICE

- Zdravo hujšanje
- Opuščam kajenje
- Zdrava prehrana
- Gibam se

Zdravstveno vzgojni center
tel.: 01/70 50 150
e-mail: irena.svet@zd-cerknica.si
Cesta 4. maja 17, 1380 Cerknica

V juliju in avgustu ...

Poletna vadba joge

🕒 V juliju in avgustu ob četrtnih. S seboj imejte podlogo in tanko odejo. Vadba je primerna tudi za začetnike in je brezplačna.
🕒 18.00 ✨ Rešeto na Cerknškem jezeru 🏠 Društvo Joga v vsakdanjem življenju Popetre

10. junij–10. september

Poletavci – poletni bralci 2021

Pol ure branja na dan prežene dolgčas stran. Za šolarje od 7. do 12. leta. **Najpoletavci 2021** – tri prebrane knjige za šolarje od 13. do 16. leta. **Priznanje 2021 – ena prebrana knjiga bralne značke v novem šolskem letu 2021/22.**
🏠 KJUC v sodelovanju z MKL

Notranjski muzej Postojna

🕒 V poletnih mesecih bo muzej odprt od torka do nedelje od 10.00 do 16.00. Prvo nedeljo v mesecu imajo občani Postojne in Cerknice prost vstop.
🏠 Notranjski muzej Postojna

Nedelja, 11. julij

Bosonogi pohod

Tradicionalni bosonogi pohod ob Cerknškem jezeru

🕒 Pohod je lahek in bo predvidoma trajal od štiri do pet ur. Potrebni so primerna oblačila in obutev ter prijava na 041 632 153 (Gašper) ali info@krizna-jama.si. 🕒 9.00 ✨ Parkirišče na mostu med Gorenjim Jezerom in Lazami 🏠 Društvo ljubiteljev Križne jame

Ponedeljek, 12. julij

Predstavitve poklica osebnega asistenta

Predavanje
🕒 Na predavanju bomo predstavili delo osebnega asistenta, ki obsega delo z invalidno osebo. Predstavili bomo možnosti za zaposlitev v Zavodu Fractals, izvajalcu osebne asistenc. Predavanje je namenjeno brezposelnim osebam in tistim, ki jih zanima področje socialne oskrbe.
🕒 info.fractals@gmail.com
🕒 10.00 ✨ Večgeneracijski družinski center Cerknica, Čabranska ulica 9, 1380 Cerknica
🏠 Dogodek poteka v okviru projekta E-usposabljanje za boljši jutri; projekt sofinancirajo Republika Slovenija, Ministrstvo

za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Do 23. julija

Osredotočenost pogleda/brezmejnost dialoga: fotografije s 50. Mednarodnega srečanja pisateljev na Bledu
Fotografska razstava Janeza Bogataja
🕒 V času urnika cerkniške knjižnice ✨ KJUC 🏠 KJUC in Slovenski center PEN

12. julij–27. avgust

ZVERHOOKICE – kvačkane dekorativne igrače se predstavijo.
Razstavlja Meta Nelc.
🕒 V času urnika cerkniške knjižnice ✨ Na ogled v razstavni vitrini cerkniške knjižnice
🏠 KJUC

Od 2. do 6. avgusta

Razstava knjig v okviru festivala Dojiva se
🕒 V času urnika cerkniške knjižnice ✨ KJUC
🏠 KJUC in Dojiva se

Do 31. avgusta

Žabe

Razstava grafik učencev 7. razredov OŠ Notranjski odred Cerknica. Mentorica Eva Mazi.
🕒 V času urnika cerkniške knjižnice ✨ in 🏠 KJUC

Obrazi jezera

Cerkniško jezero v fotografijah na lesu. Razstavlja Erika Felicijan.
🕒 V času urnika cerkniške knjižnice ✨ in 🏠 KJUC

Mali modeli vojaških vozil

Razstava 12-letnega Matica Kočevarja
🕒 V času urnika cerkniške knjižnice ✨ Na ogled v vitrini mladinskega oddelka 🏠 KJUC

Pomladno veselje

Razstava čipk klekljarske sekcije KD Rak Rakek
🕒 V času urnika rakovške knjižnice ✨ Knjižnica Rakek
🏠 KJUC in KD Rak Rakek

LEGENDA:

🕒 Informacije 🕒 Kdaj ✨ Kje 🏠 Organizator

Festival
Dojiva se

**sobota
7. 8. 2021**

deljenje vodnikov
podpora mamicam in nosečnicam
predstavitve pralnih pleničk
fotokotiček
animacija za otroke
predstavitve bownove terapije

FESTIVAL DOJIVA SE

CERKNICA, VRT GALERIJE KR PAN OD 9.00 DALJE

www.dojiva.se

OBČINA
CERKNICA